

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Don Bosco Technisch Instituut te SINT-PIETERS-WOLUWE

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	33829
Instelling	Don Bosco Technisch Instituut
Directeur	Gert VAN DER SCHUEREN
Adres	Guldendallaan 90 - 1150 SINT-PIETERS-WOLUWE
Telefoon	02-771.99.62
Fax	02-771.18.13
E-mail	don.bosco@vgc.be
Website	http://www.donbosco.be
Bestuur van de instelling	VZW Don Bosco Onderwijscentrum
Adres	Don Boscolaan 15 - 3050 OUD-HEVERLEE
Scholengemeenschap	SGKSO Sint-Gorik Brussel
Adres	Landsroemlaan 126 - 1083 GANSHOREN
CLB	Vrij CLB Pieter Breughel
Adres	Opzichterstraat 84 - 1080 SINT-JANS-MOLENBEEK
Dagen van het doorlichtingsbezoek	04-11-2013; 05-11-2013; 06-11-2013; 07-11-2013; 08-11-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	08-11-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	04-12-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Vinciane Vanderheyde
Teamleden	Agnes Geerts, Dirk Diepers, Elly De Keyser, Martine Zaman
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Frans in de A-stroom (leerplan 2010/026).....	8
3.1.1.2 Techniek in de A-stroom (leerplan 2010/017)	11
3.1.1.3 Techniek in de B-stroom (leerplan 2010/020)	13
3.1.1.4 Project algemene vakken in bso tweede graad (leerplan 2012/014)	14
3.1.1.5 Frans in tso derde graad (leerplan 2005/061)	17
3.1.1.6 Grafische technieken in de eerste graad basisoptie Grafische communicatie en media en in tso tweede graad in de studierichting Grafische media (leerplannen 2006/043 en 2006/045).....	20
3.1.1.7 Specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichting Hout (leerplan 2006/054)	22
3.1.1.8 Specifiek gedeelte in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken (leerplan 2009/002)	23
3.1.1.9 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2011/038 en 2012/080).....	25
3.1.1.10 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Houtbewerking (leerplan 2012/061)	28
3.1.1.11 Specifiek gedeelte in bso derde graad Lassen-constructie (leerplan 2010/031)	30
3.1.1.12 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	32
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	33
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	33
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	34
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	35
4.1 Evaluatiepraktijk.....	35
4.2 Aanvangsbegeleiding.....	37
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	39
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	43
6.1 Wat doet de school goed?.....	43
6.2 Wat kan de school verbeteren?	43
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	43
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	44
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	44

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Don Bosco Technisch Instituut in Sint-Pieters-Woluwe heeft een zevenjarige structuur en biedt naast een A- en een B-stroom studierichtingen aan binnen de nijverheidssector in het bso en het tso. De basisopties en beroepenvelden van de eerste graad ondersteunen de doorstroming naar de bovenbouw. Het aanbod in de tweede en derde graad situeert zich binnen vijf studiegebieden: hout, mechanica-elektriciteit, auto, grafische communicatie en media en personenzorg. Met uitzondering van Sociale en technische wetenschappen is de school de enige aanbieder in de regio en de koepel van de andere studierichtingen van het bso en het tso. Ze deelt de campus met een Centrum voor leren en werken. De school kende de laatste vijf jaar een lichte groei van het aantal leerlingen. Ze heeft een multiculturele leerlingenpopulatie en staat open voor alle leerlingen.

In verhouding tot de Vlaamse en de Brusselse referentiewaarden kennen veel leerlingen een problematische studieloopbaan. In het bso is het aantal uitgereikte studiegetuigschriften laag tot middelmatig. In het tso vertoont het aantal uitgereikte diploma's een wisselend beeld van jaar tot jaar. Daartegenover staat dat er een aantal leerlingen overgaan van de B-stroom naar de A-stroom of van het bso naar het tso dankzij de ondersteuning van de school. Verder voelt de meerderheid van de leerlingen zich goed op school en vindt het verstrekte onderwijs waardevol.

De school onderschrijft de missie en de visie van Don Bosco en geeft er een eigen accent aan vanuit de specifieke Brusselse multiculturele context en het unieke nijverheidsgerichte studieaanbod in de regio. Het pedagogisch project wordt gekenmerkt door de sterke samenhang tussen het verwerven van technische competenties en het ontwikkelen van waarden en attitudes met het oog op een volwaardige integratie in de maatschappij en constructieve deelname aan de samenleving. De school heeft hierbij een bijzondere aandacht voor de meest kansarme leerlingen.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de kwaliteit van de leerplanrealisatie wisselend is. Voor project algemene vakken in de tweede graad is de leerplanrealisatie een voorbeeld van goede praktijk. Voor Frans in de A-stroom, techniek in de B-stroom, expressie, huishoudkunde, opvoedkunde in de tweede en de derde graad, het specifiek gedeelte van de studierichting Lassen-constructie, en hout in de tweede graad voldoet de leerplanrealisatie. In deze vakken zijn er evenwel nog belangrijke verbeterpunten op het vlak van de leerplangerichtheid van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk. Voor de studierichtingsspecifieke vakken is er soms een onvoldoende integratie van de theorie en de praktijk.

De leerplanrealisatie voldoet niet voor techniek in de A-stroom, voor grafische technieken in de eerste en de tweede graad en voor hout in de derde graad. De betrokken vakgroepen bewaken onvoldoende de kwaliteit van hun curriculum en hanteren te weinig het leerplan als referentiekader. Het engagement van de leraren en de bekommernis om het welbevinden van de leerlingen is nochtans groot.

De school ent haar werking rond de vakoverschrijdende eindtermen op haar opvoedingsproject. De schoolleiding stuurt de werking aan en slaagt erin om een breed draagvlak te creëren voor het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen. Voor de contexten 'sociorelationele ontwikkeling' en 'socioculturele samenleving' wordt de meerderheid van de eindtermen bij de meeste leerlingen met de nodige diepgang nagestreefd. De planning van de werking en de opvolging van de kwaliteit van de onderwijspraktijk ter zake zijn voor verbetering vatbaar.

De school heeft veel aandacht voor het welbevinden van de leerlingen. De zorg voor de leerlingen en het creëren van een goed leef- en leerklimaat staan hierbij centraal. De leerbegeleiding is evenwel nog te weinig structureel uitgebouwd in een aantal vakken: de differentiatie is hier niet optimaal en de taalsteun ontoereikend. Er zijn nog mogelijkheden voor het verbeteren van de rapportering over de remediëring, de leervorderingen en de attitudes.

De schoolleiding heeft recent een aanzet gegeven tot het actualiseren van haar visie op de leerlingenevaluatie. Met de evaluatiepraktijk wil zij alle betrokkenen inzicht verschaffen in de mogelijkheden, beperkingen en vorderingen van de leerlingen in het leerproces. Ze wil voorts, waar nodig, remediëring of bijsturing opzetten en gegevens aanreiken om leerlingen optimaal te oriënteren. Om het evaluatiebeleid te ondersteunen voorziet de school in een afsprakenkader op organisatorisch en inhoudelijk vlak. Ze zette recent de vakgroepen aan om te reflecteren over hun evaluatiepraktijk. Het initiatief is te nieuw om nu al in de onderwijspraktijk geïmplementeerd te zijn en positieve effecten te sorteren.

Het beleidsteam wil de beginnende leraren zo vlug mogelijk integreren in het schoolteam en leren omgaan met het leerlingenpubliek volgens het Salesiaans opvoedingsconcept. De aanpak is echter niet voldoende doelgericht en gestructureerd. Dat heeft tot gevolg dat de kwaliteit van de ondersteuning grote verschillen vertoont. De meeste nieuwe leraren zijn evenwel tevreden over de inloondersteuning die zij ontvangen.

Tijdens de controle van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de infrastructuur en leermiddelen is vastgesteld dat de school de risico's voldoende beheerst. De organisatie verloopt behoorlijk en de school neemt maatregelen om de werkpunten van interne en externe verslagen aan te pakken.

De kwaliteitszorg op school wijst op een gerichte aandacht voor het optimaliseren van de schoolwerking en de onderwijskwaliteit. Men kan evenwel nog niet spreken van een systematische en cyclische aanpak, omdat de school nog te weinig redeneert vanuit vastgestelde resultaten, de effecten van haar acties te weinig in kaart brengt en veeleer een korte termijn aanpak hanteert.

Gelet op de lacunes in de leerplanrealisatie van een aantal vakken, besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een gunstig advies, beperkt in de tijd. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate werden weggewerkt. Het inspectieteam vertrouwt op het engagement en de beroepsernst van het schoolteam om de vastgestelde tekorten bij te sturen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	Frans, techniek	
Graad 1 B	techniek	
Graad 1 Grafische communicatie en media	Frans, techniek	grafische technieken
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	Frans, techniek	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Frans, techniek	
Graad 2 BSO Drukken en voorbereiden	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Hout	project algemene vakken	specifiek gedeelte
Graad 2 BSO Basismechanica	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Elektrische installaties	project algemene vakken	
Graad 2 TSO Grafische media		specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Elektrotechnieken		specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 BSO Houtbewerking		specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Lassen-constructie		specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Autotechnieken	Frans	
Graad 3 TSO Printmedia	Frans	
Graad 3 TSO Elektriciteit-elektronica	Frans	
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	Frans	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	Frans	expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Frans in de A-stroom (leerplan 2010/026)

Voldoet

Het aanbod aan doelen voldoet voor de kenniscomponent en voor de luister-, lees- en gespreksvaardigheid. Het voldoet nipt voor schrijfvaardigheid. Voor deze leerplancomponenten laat de evaluatie toe om het bereiken van de doelen na te gaan. De meerderheid van de leerlingen behaalt voldoende resultaten. De uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De studieresultaten van de meeste leerlingen voldoen. Afgezet tegen een globaal voldoende aanbod aan leerplandoelen en een representatieve evaluatie voor vijf van de zes leerplancomponenten, betekent dit dat de meeste leerlingen de leerplandoelen bereiken. Dit is mede te danken aan de voorkennis Frans van de leerlingen.

De kennis wordt opgebouwd in betekenisvolle contexten zodat er een voldoende samenhang is tussen het leren van woordenschat en grammatica en de taalvaardigheidsverwerving. De woordvelden en grammaticale inhouden vereist door het leerplan, komen aan bod. De leerlingen worden aangezet tot het reflecteren over de taal in levensechte gebruikssituaties.

De luister-, lees-, gespreks- en schrijfvaardigheidstraining voldoen hoewel het aanbod aan doelen nog een aantal hiaten vertoont. Het aanbod aan spreekvaardigheidsdoelen voldoet niet. Dit komt doordat er niet genoeg gericht wordt gewerkt vanuit de specifieke taaltaken opgelegd door het leerplan.

Het leesvaardigheidsonderwijs vertoont voldoende variatie qua tekstsoorten. Het luistervaardigheidsonderwijs wordt ondersteund door het consequent gebruik van de doeltaal tijdens de lessen. Het vertoont echter te weinig variatie in tekstsoorten: prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten komen niet genoeg aan bod. Voor beide leerplancomponenten worden de meeste taaltaken aangeboden en geoefend op het gevraagde niveau (tekstkenmerken en verwerkingsniveau). Er gaat echter een te beperkte aandacht naar het herkennen van de tekststructuur en de inhoudelijke samenhang (eindtermen 5 en 11).

Leerlingen oefenen de gespreksvaardigheid frequent. Ze vertonen spreekdurf. De eindtermen 25 en 26 worden evenwel weinig gericht onderwezen. De schrijfvaardigheid krijgt aandacht bij het leren van grammatica en vocabularium. De specifieke taaltaken uit de leerplandoelen worden echter te beperkt ingeoefend tijdens het schooljaar. Op deze manier kan er geen leerproces zijn waarbij leerlingen al doende leren op basis van ondersteunende feedback. In schril contrast hiermee staan de examens waar leerlingen moeilijke opdrachten krijgen.

Ongeveer de helft van de eindtermen voor het spreekvaardigheidsonderwijs krijgt voldoende aandacht. Volgende eindtermen worden niet of te weinig behandeld: 16, 17, 19, 20, 21 en 23.

In beide stromen blijven de strategieën m.b.t. de vijf taalvaardigheden veeleer impliciet. Leerlingen leren te weinig met naslagwerken om te gaan. De vakattitudes krijgen enige aandacht, maar leerlingen zijn zich niet genoeg bewust van hun belang bij het leren van een taal.

De leerlingen verwerven de interculturele competentie via de thema's en illustraties die voorkomen in het leerboek. Het is een gemiste kans dat er weinig wordt gewerkt met audiovisueel materiaal om de cultuur in de klas te brengen.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De onderwijsorganisatie ondersteunt de leerplanrealisatie. De kleine lesgroepen zijn bevorderlijk voor de participatie van de leerlingen. De school biedt voldoende lesuren aan om het bereik van de doelen mogelijk te maken. De lesuren zijn goed verdeeld over de lesweek en lesdag.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De toetsing van de kenniscomponent is leerplangericht. De beoordeling van de vaardigheden vertoont echter veel hiaten die aansluiten bij de lacunes in het aanbod. Voor spreekvaardigheid is de evaluatie onvoldoende representatief voor de leerplandoelen.

Voor de examens is de evaluatie evenwichtig samengesteld. Tijdens het schooljaar worden echter enkel de kenniscomponent en de mondelinge interactie representatief beoordeeld. De spreek- en de schrijfvaardigheid worden zeer beperkt beoordeeld en de luister- en leesvaardigheid niet. De beoordeling van het dagelijks werk laat dus niet voldoende toe om een juiste diagnose te stellen waaraan remediëring kan worden gekoppeld.

De transparantie van de evaluatie is voor verbetering vatbaar. Voor het vak Frans weten de leerlingen wat ze moeten kennen en kunnen voor de toetsen en de examens. Ze worden evenwel weinig geïnformeerd over de verdeling van de punten over de verschillende leerplancomponenten. Bij de examens hanteert men een verdeelsleutel voor kennis en vaardigheden die aansluit bij het vaardigheidsgerichte concept van de leerplannen. In het cijfer voor dagelijks werk overweegt echter de kenniscomponent, wat een vertekend beeld geeft van de leerprestaties van de leerlingen. Er zijn evenwel goede initiatieven voor het beoordelen van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid op basis van scorewijzers met criteria. Dit ondersteunt de objectiviteit van de evaluatie. De criteria worden echter nog niet besproken met de leerlingen zodat ze niet echt bijdragen tot het leerproces van de leerlingen.

Rapporteringspraktijk*Leerondersteunend**Transparantie*

Leerlingen en ouders krijgen regelmatig informatie over de prestaties van de leerlingen via de rapporten (8 x per jaar). De rapportcijfers voor het dagelijks werk geven onvoldoende informatie over de leervorderingen van de leerlingen voor de verschillende leerplancomponenten aangezien de toetsing van het dagelijks werk niet alle vaardigheden betreft. Ook het cijfer op de rapporten over de examens heeft slechts een beperkte informatiewaarde m.b.t. het bereiken van de leerplandoelen, aangezien er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de prestaties voor de verschillende leerplancomponenten en de rapportcommentaren dit ook niet weergeven. De rapportcommentaren zijn vooral vaststellend en aanmoedigend. Ze bevatten geen aanwijzingen over de effecten van de voorbije remediëring of de te ondernemen remediëring. Ook de afspraak om duidende commentaar op te nemen bij slechte scores op het attituderapport wordt beperkt opgevolgd.

Leerbegeleiding*Preventief**Curatief*

Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer met ook aandacht voor de motivatie van de leerlingen.

De leerbegeleiding wordt verder echter onvoldoende systematisch aangepakt. De leerlingendoelgroep vraagt om een doorgedreven gedifferentieerde aanpak. Maar het adaptief onderwijs is nog niet voldoende structureel ingebouwd in de les- en evaluatiepraktijk. De diagnosetoets in het begin van het jaar geeft nog niet altijd aanleiding tot een individueel leertraject. Voor sommige leerlingen zijn de kennisexamens bijv. te lang. Vakantietaken worden niet gedifferentieerd. Men stelt ten opzichte van een aantal leerlingen soms onvoldoende hoge verwachtingen. Leerlingen met leerstoornissen genieten evenwel een gedifferentieerde aanpak bij examens. Leerlingennotities bevatten te veel fouten. Het leren leren komt beperkt aan bod. Studietips worden enkel aangereikt aan leerlingen die moeilijkheden hebben met Frans terwijl ze eigenlijk nuttig zijn voor alle leerlingen. Naar aanleiding van de examens is er enige aandacht voor reguleringsvaardigheden, waarbij leerlingen zichzelf evalueren m.b.t. hun studiehouding en de relatie leggen met hun prestatie. Maar deze reflectie wordt niet besproken met de leerlingen.

De remediëring steunt te weinig op een planmatige aanpak en is te vrijblijvend. Leerlingen kunnen steeds op ondersteuning rekenen maar worden te weinig aangesproken indien ze zelf hun leerproces niet voldoende in handen nemen. De remediëringsinitiatieven worden niet geregistreerd. Hierdoor kan het effect ervan ook moeilijker worden opgevolgd of aangewend bij de klassenraden. Van leraren wordt verwacht dat ze op klassenraden mondeling informatie aanreiken over de remediëringsinitiatieven.

Uitrusting*ICT**Inzet uitrusting**Leermiddelen*

De infrastructuur en uitrusting voldoen. Een aantal lokalen zijn uitgerust met projectiemogelijkheden. Klasgroepen kunnen ook beschikken over computerlokalen. Er zijn voldoende woordenboeken. De lokalen vertonen weinig decoratie met verwijzing naar de Franstalige leefwereld en cultuur. ICT wordt nog weinig gebruikt om de lessen visueel te ondersteunen, voor remediëring en om via beelden de cultuur in de klas te brengen.

Deskundigheidsbevordering*Overleg**Vorming*

De vakgroep maakt afspraken over een aantal organisatorische en inhoudelijke aspecten van de werking zoals de keuze van leerboeken en didactisch materiaal en de inventarisatie van de vakoverschrijdende eindtermen. Er is aandacht voor professionalisering. Er zijn echter nog mogelijkheden om de vakwerking meer aan te wenden als hefboom voor kwaliteitsverbetering onder andere i.v.m. de leerplangerichtheid van het aanbod en de evaluatie en de differentiatie. De leerlingenresultaten worden weinig aangewend om de effecten van het onderwijs te evalueren.

3.1.1.2 Techniek in de A-stroom (leerplan 2010/017)

Voldoet niet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in onvoldoende mate gerealiseerd. De evaluatiepraktijk gaat onvoldoende na of de onderwijsdoelstellingen bereikt worden.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Samenhang*

Bij de realisatie van de eindtermen en de leerplandoelstellingen volgen de leraren onvoldoende de leerplanvisie. Het leerproces wordt vooral gestuurd door het leerboek en te weinig vanuit het leerplan. Een kwaliteitsvolle uitwerking van techniekprojecten en de relatie met de voorgeschreven toepassingsgebieden 'biochemie, constructie, energie, informatie en communicatie, transport' ontbreken.

De lessen worden niet systematisch benaderd vanuit de kerncomponenten 'technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzes' en de dimensies 'begrijpen, hanteren en duiden'. Het lerarenteam volgt bovendien de verhouding tussen 50 % 'hanteren' en 50 % 'duiden en begrijpen' niet.

Het technisch proces vertrekt zelden vanuit een behoefte en verloopt niet altijd volgens de vijf stappen met name probleem stellen, ontwerpen, maken, in gebruik nemen en evalueren.

ICT wordt onvoldoende als instrument gebruikt bij het maken van ontwerptekeningen, het verzamelen van informatie over een technisch systeem, het communiceren tussen leerlingen en leraren, ...

Bij de doe-activiteiten ligt de nadruk overwegend op het klassikaal uitvoeren van opdrachten en niet op de probleemomschrijving en het ontwerpen. De meeste leerinhouden worden onvolledig of te kennisgericht behandeld en sommige toepassingsgebieden komen niet of onvoldoende evenwaardig en evenwichtig aan bod. Het toepassingsgebied biochemie vindt onvoldoende draagvlak binnen de opdrachten.

De techniekprojecten evolueren te weinig van sterk gestuurde naar meer open opdrachten en van aanvankelijk eenvoudige naar meer complexere projecten.

De leerlingenresultaten voldoen maar zijn gebaseerd op een onvolledig onderwijsaanbod en een niet valide evaluatie. Hierdoor geven ze geen correcte informatie over de bereikte leerplandoelstellingen per leerling.

Evaluatiepraktijk

*Volledigheid
Transparantie*

De meeste eindtermen en leerplandoelen komen onvoldoende aan bod, waardoor de evaluatie niet valide is. De school opteert voor een combinatie van examens en gespreide evaluatie.

In tegenstelling met wat het leerplan vraagt, is de evaluatiepraktijk overwegend product- en te weinig procesgericht. De meeste toets- en examenvragen zijn duidelijk opgesteld, maar ze zijn veelal kennisgericht en de afstemming op de leerplandoelstellingen is niet altijd duidelijk. Daardoor is de evaluatie niet valide. De leerlingen worden weinig gestimuleerd om zichzelf te evalueren, met de bedoeling het eigen leerproces bij te sturen en de betrokkenheid bij het lesverloop te verhogen. De evaluatiecriteria en de verhouding tussen de beoordeling van doe-activiteiten en theoretische kennis zijn niet transparant.

Uitrusting Ongeacht de aanwezigheid van een technieklokaal en ICT-voorzieningen in de school, gaan de meeste lestijden door in een traditioneel leslokaal. Dit lokaal is onvoldoende ruim om de voorziene activiteiten op een verantwoorde manier uit te voeren en om groepswork en differentiatie binnen de klas mogelijk te maken. Voor de invulling van ICT-integratie beschikt dit lokaal niet over één computer per drie leerlingen.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

In het technieklokaal zijn de nodige didactische middelen, materialen en hulpmiddelen (zoals allerlei gereedschappen, machines) aanwezig om practicumopdrachten uit te voeren. Er zijn echter geen printer, beamer en internetaansluiting beschikbaar die toch tot de standaarduitrusting van een technieklokaal horen. De school heeft dit in zijn planning opgenomen. Het technieklokaal is bescheiden ingericht. Het aantal didactische borden is te beperkt om de lessen aanschouwelijk te onderbouwen.

Leerbegeleiding De omgang met de leerlingen is constructief en bemoedigend. De lessen verlopen overwegend leraargestuurd en nogal strikt gebonden aan het leerwerkboek. De invuldidactiek wordt zelden doorbroken door actieve werkvormen. Bij de praktische realisaties is er wel meer aandacht voor inbreng van de leerlingen, maar ook dan staan structuur en homogeniteit voorop, veeleer dan creativiteit. De didactische aanpak daagt de leerlingen niet uit tot onderzoekend en contextrijk leren.

*Preventief
Curatief*

Remediëringsinitiatieven worden niet systematisch geregistreerd, gecommuniceerd en opgevolgd.

De theoretische benadering bij een overwegend (taal)zwakke populatie leidt tot een nood aan frequent herhalen van de leerstof, waardoor het leertempo veeleer laag is en het nastreven van alle leerplandoelenstellen gehypothekeerd wordt. Het gebruik van stappenplannen, schema's en duidelijke figuren als taalondersteuning is nog niet ingeburgerd. De talrijke schrijffouten in de leerlingennotities worden niet gecorrigeerd.

Deskundigheidsbevordering Hoewel de vakleraren regelmatig samen overleggen ligt de nadruk vooral op organisatorische thema's en veel minder op de aanpak van de eindtermen. De vakgroepwerking vormt nog geen reële hefboom voor kwaliteitsverbetering. Vakinhoudelijke afspraken worden nog onvoldoende gemaakt. De leerplanrealisatie wordt nog niet systematisch bewaakt. Er is nood aan deskundigheidsbevordering met het oog op het afstemmen van de leerlingenevaluatie op de eindtermen.

*Overleg
Vorming*

3.1.1.3 Techniek in de B-stroom (leerplan 2010/020)

Voldoet

De ontwikkelingsdoelen worden voldoende nagestreefd. De leerplanrealisatie wordt ondersteund door een voldoende ruim vaklokaal met functionele gereedschappen en kleine machines. De evaluatie is voldoende representatief voor de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Samenhang

Buiten de zes lestijden techniek in de basisvorming besteedt de school nog twee extra lestijden van het keuzegedeelte aan het vak techniek. Er worden zeven verkenningengebieden ICT, hout, bouw, metaal, elektriciteit, voeding en kunststof aangeboden. Kunststof en bouw worden enkel theoretisch benaderd. De andere verkenningengebieden komen uitgebreider aan bod. De richtlijnen van het leerplan worden gedeeltelijk gevolgd. Zo worden er minimaal vijf verkenningengebieden in de basisvorming aangeboden, maar wordt er niet voor elke extra lestijd een verkenningengebied aangeboden. De verkenningengebieden worden via diverse projecten aangeboden die nog niet opgesteld zijn volgens het technisch proces. Ze zijn zorgvuldig gekozen en bieden voldoende mogelijkheden om al doende te leren en te denken. De leerplanrealisatie wordt gunstig beïnvloed door het volgen van de aanbevelingen van het leerplan zoals o.a. het maximaal aantal leerlingen per klasgroep en het organiseren van de lestijden in blokken van minstens twee lesuren.

Evaluatiepraktijk

Volledigheid

Transparantie

De school heeft gekozen om voor dit vak examens te organiseren. De evaluatiepraktijk is overwegend product- en te weinig procesgericht. De vraagstelling is valide voor de leerplanrealisatie.

Het is niet relevant doe-vragen te evalueren in een theorie-examen. De techniekprojecten worden voor de praktische vaardigheden toch al permanent geëvalueerd. Per project worden de uitgevoerde vaardigheden, de attitudes en de sociale vaardigheden beoordeeld en verrekend in een cijfer. De beoordelingscriteria zijn nog niet voor alle projecten even transparant. Er zijn namelijk geen criteria om de schaal van vijf punten te verantwoorden, waardoor discussie kan ontstaan tussen leraar en leerling. De leerlingen worden zelden gestimuleerd tot zelfevaluatie.

De studieresultaten worden aangewend om de studiekeuze (in functie van aanleg en belangstelling) te motiveren. Soms wordt een leerling geheroriënteerd naar het eerste leerjaar A.

Uitrusting

Leermiddelen

Inzet uitrusting

ICT

In het technieklokaal zijn de nodige didactische middelen, materialen en/of hulpmiddelen (zoals allerlei gereedschappen en machines) aanwezig om practicumopdrachten uit te voeren. Er zijn echter geen printer, beamer en internetaansluiting beschikbaar die tot de standaarduitrusting van een technieklokaal horen. De school heeft dat in zijn planning opgenomen. Het aantal didactische borden in het technieklokaal is te beperkt om de lessen aanschouwelijk te onderbouwen.

Er is geen computer beschikbaar per drie leerlingen. Om leerlingen toch de kans te geven zelfstandig te oefenen wordt er gebruik gemaakt van de computers in een nabijgelegen computerlokaal.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leraren moedigen de leerlingen aan tot een constructief leergesprek, wat door de taalzwakheid van de leerlingen moeilijk lukt en meestal resulteert in een les over correct taalgebruik. Zij hebben ook de nodige aandacht voor de inbreng van de leerlingen bij de praktische realisaties, al is die zeer beperkt. Het blijft moeilijk om leerlingen uit te dagen tot onderzoekend leren. Behalve voor het verkenninggebied ICT, ontwikkelde het lerarenteam eigen projectbundels die echter niet de vijf stappen van het technisch proces bevatten. Een paar projecten benaderen de visie van het leerplan. De leraren zijn vakkundig genoeg om de projecten bij te sturen met aandacht voor de vijf stappen: probleem stellen, ontwerpen, maken, in gebruik nemen en evalueren. Tijdens de lessen is er voldoende aandacht voor het remediëren van leerlingen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Hoewel de vakleraren regelmatig samen overleggen ligt de nadruk vooral op organisatorische thema's en veel minder op de aanpak van de ontwikkelingsdoelen. De vakgroepwerking vormt nog geen reële hefboom voor kwaliteitsverbetering. Vakinhoudelijke afspraken worden nog onvoldoende gemaakt en de leerplanstudie maakt niet systematisch deel uit van de werking. De leerplanrealisatie wordt nog niet systematisch bewaakt. Er is nood aan deskundigheidsbevordering met het oog op het afstemmen van de leerlingenevaluatie op de ontwikkelingsdoelen.

3.1.1.4 Project algemene vakken in bso tweede graad (leerplan 2012/014)

Voldoet

De leerplandoelen uit de verschillende doelstellingendomeinen worden voldoende geïntegreerd en geproportioneerd aangeboden. Het onderwijsleerproces is op de leefwereld en de maatschappelijke redzaamheid van de leerlingen afgestemd. De leerlingenevaluatie is gevarieerd samengesteld en sluit inhoudelijk bij de leerplandoelen aan. De uitrusting voldoet nipt. De leerlingen worden goed begeleid.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De studieresultaten van de leerlingen zijn zeer uiteenlopend. Vooral in het eerste leerjaar van de tweede graad behalen heel wat leerlingen een onvoldoende op jaarbasis. In het tweede leerjaar zijn de resultaten beter. Op het einde van de tweede graad bereikt de meerderheid van de leerlingen de eindtermen.

De aangeboden thema's dragen bij tot de algemene vorming en de sociaal-maatschappelijke redzaamheid van de leerlingen. De leerinhouden zijn voldoende op het studieniveau en de leefwereld van de leerlingen afgestemd. Enkele thema's worden ervaringsgericht met multimedia en studiebezoeken ondersteund. De verschillende doelstellingendomeinen zijn duidelijk herkenbaar in de inhoudelijke uitwerking van de thema's en in het gebruik van actieve werkvormen. De vakgroep heeft zelf thematische bundels ontwikkeld om zo goed mogelijk aan te sluiten bij het leerplan en bij het taalniveau van de leerlingen. Deze bundels worden regelmatig geactualiseerd. De vakgroep volgt het aanbod van de leerplandoelen per thema systematisch op via een ondersteunende planning.

De informatieverwerving en –verwerking is functioneel aan de uitwerking van de thema's en de bespreking van actualiteit verbonden. Verschillende bronnen worden hierbij aangereikt en zelfstandig door de leerlingen geraadpleegd. Er gaat veel aandacht naar de taalverwerving, aansluitend bij de noden van de overwegend allochtone doelgroep. Luister-, lees-, spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid en woordenschatuitbreiding worden doelgericht ingeoefend. Er is aandacht voor een verzorgde spreek- en schrijftaal. De leerlingen krijgen veel kansen om zich mondeling te uiten tijdens de lessen. Taaltaken en inhoudelijke verwerkingsopdrachten gebeuren met behulp van een aantal

taalgerichte leerstrategieën (bijv. lees- en luisterstrategieën), die evenwel voor uitbreiding vatbaar zijn. Het systematische gebruik van hulpmiddelen (woordenboeken, grammatica's en spellingswijzers) ter optimalisering van het taalvaardig handelen is voor verbetering vatbaar.

De leerplandoelen m.b.t. het probleemoplossend denken (rekenvaardigheden) zitten eveneens op een functionele manier in de uitwerking van de thema's vervat. Hierbij wordt regelmatig een rekenmachine gebruikt. Andere elektronische hulpmiddelen komen veeleer beperkt aan bod.

De leerplandoelen m.b.t. maatschappelijke participatie komen uitgebreid aan bod. Leerlingen verwerven kennis, vaardigheden en attitudes m.b.t. verantwoord consumentengedrag, geografische aspecten, maatschappelijke voorzieningen en instellingen, historische aspecten, gezondheid en natuurwetenschappelijke verschijnselen. Hierbij worden ze voortdurend uitgenodigd tot het kritisch reflecteren over maatschappelijke problematieken en tot het verlenen van betekenis met het oog op een persoonlijke succesvolle integratie in de maatschappij.

Leerlingen leren met de OVUR-methode, de opdrachten planmatig aanpakken, individueel of in groep. De vakgerelateerde attitudes worden nog te weinig expliciet nagestreefd ter ondersteuning van het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingenevaluatie is samengesteld uit gespreide evaluatie (dagelijks werk) en examens. Bij de eindbeoordeling wordt sterk rekening gehouden met de progressie van de leerling tijdens het schooljaar.

De vraagstelling is representatief voor de leerplandoelen. De herhalingsstoetsen en de examens zijn doorgaans evenwichtig samengesteld: kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen op basis van ondersteunende informatiebronnen zijn in de vraagstelling opgenomen. Toch worden hier en daar nog leerinhouden niet altijd voldoende toepassingsgericht vanuit probleemstellende en functionele contexten bevraagd. De beoordeling van het dagelijks werk is, naast de herhalingsstoetsen, ook gebaseerd op zelfstandige opdrachten en groepswork en op attitudes. Peer- en zelfevaluatie worden nog beperkt in de evaluatie van zelfstandig werk, groepswork en presentatieopdrachten betrokken.

De evaluatie gebeurt op grond van transparante beoordelingscriteria. Leerlingen worden goed geïnformeerd over de verwachtingen en de wijze van beoordelen.

Rapporteringspraktijk

*Leerondersteunend
Transparantie*

Leerlingen en ouders krijgen regelmatig informatie over de prestaties via de rapporten (acht x per jaar). De rapportering wordt nog niet expliciet gerelateerd aan de leerplandoelen. De commentaren onderaan de rapporten bevatten soms een duiding van de resultaten. Ze zijn meestal vaststellend. Er is weinig informatie over het aanbod aan remediëring of over effecten van voorbije remediëringsinitiatieven. Zoals afgesproken op schoolniveau levert PAV een bijdrage tot het attituderapport. De commentaar bij zwakke scores blijft nog beperkt.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De school levert veel inspanningen om de leerlingen maximale kansen tot slagen te bieden. Ze staat hierbij voor de uitdaging om het evenwicht te vinden tussen het bereiken van de leerplandoelen en de zorg voor de leerlingen. Een bijkomende moeilijkheid in de tweede graad van het bso is het veelvuldig vroegtijdig uitstromen van leerlingen na of tijdens het eerste leerjaar en de opvallend hoge instroom in het tweede leerjaar.

Heel wat preventieve maatregelen ondersteunen het leerproces van de leerlingen. Er wordt gewerkt in een motiverende en gedisciplineerde sfeer. Er zijn duidelijke klasafspraken. Het cursusmateriaal is gestructureerd en in een toegankelijke taal opgesteld. Leerlingen worden aangemoedigd om schriftelijk te studeren. De kleine lesgroepen en het gebruik van actieve werkvormen laten een gedifferentieerde begeleiding toe. De toepassing van de OVUR-methode brengt de leerlingen tot reflectie over hun eigen leerproces. De frequente evaluatiemomenten gaan altijd gepaard met feedback en bijsturing. Daardoor krijgen de leerlingen voldoende gelegenheid om zicht te houden op hun leerprestaties en leerproces.

Leerlingen kunnen steeds hulp vragen wanneer ze moeilijkheden ondervinden met de leerstof. Er wordt kort op de bal gespeeld en voldoende voorzien in remediëring. Leerlingen worden verplicht om gemiste toetsen in te halen. Via vakantietaken en waarschuwingen worden leerlingen aangespoord om de leerstof bij te werken en om zich in te spannen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De meeste lessen vinden plaats in een vaklokaal dat uitgerust is met één computer, één beamer en een aantal naslagwerken (woordenboeken en atlanten). Een beeldwoordenboek en een globe ontbreken. De beschikbaarheid van ICT beantwoordt niet aan de minimale materiële leerplanvereisten (zie leerplan, rubriek 6.2). De leraren kunnen wel regelmatig beschikken over de computerlokalen. Leraren zorgen zelf voor (gratis) kranten voor de lessen. Er zijn echter onvoldoende abonnementen op kranten en tijdschriften.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De leerplanrealisatie wordt ondersteund door een doelgerichte vakgroepwerking. De samenwerking in de vakgroep, met de leerplannen als referentiekader, is een hefboom voor ontwikkelingsdynamiek en kwaliteitsverbetering. Er is een horizontale en verticale samenhang merkbaar in de aanpak van het onderwijsleerproces en de leerlingenevaluatie. De leraren staan open voor professionalisering en zelfevaluatie. Ze volgen geregeld vakgerichte en algemeen pedagogische nascholing en winnen informatie in via de pedagogische vakbegeleiding en vakliteratuur. In de vakgroepwerking is er voldoende aandacht voor reflectie. Die leidt tot ontwikkeling en geregelde bijsturing van het onderwijsleerproces (uitwerking van de thema's), de leerlingenevaluatie en het pedagogisch-didactisch handelen van de betrokken leraren.

Aanvangsbegeleiding
Ondersteuning beginnende leerkracht

De school voorziet in een peter/meter in de vakgroep om de nieuwe leraren te ondersteunen op vakinhoudelijk vlak. Nieuwe leraren geven aan dat ze tevreden zijn over het onthaal in de school en over de geboden ondersteuning.

3.1.1.5 Frans in tso derde graad (leerplan 2005/061)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende gericht op het verwerven van de leerplandoelstellingen. De evaluatie is representatief. De meerderheid van de leerlingen bereikt de eindtermen. De materiële uitrusting beantwoordt aan de vereisten van het leerplan.

Onderwijsaanbod	Uit de resultaten van het vorige schooljaar blijkt dat de meerderheid van de
<i>Volledigheid</i>	leerlingen de eindtermen bereikt. Dit is zowel te danken aan de professionele
<i>Evenwicht</i>	onderwijspraktijk als aan het profiel van de leerlingen waarvan meer dan de helft
<i>Beheersingsniveau</i>	het Frans als thuistaal en/of omgevingstaal hanteert.
<i>Samenhang</i>	

In het algemeen is het onderwijs van de talen sterk gericht op het verwerven van taalvaardigheid in communicatief relevante contexten. Hierbij maken de leerlingen uitgebreid kennis met authentieke documenten en voeren ze interessante taakgerichte opdrachten uit.

Er is voldoende samenhang tussen het kennisonderwijs en het vaardigheidsonderwijs. Het onderricht van grammatica en woordenschat is functioneel. Het leerboek biedt een aantal hoofdstukken aan waarin de taalvaardigheidstraining ingebed is in professionele gebruikscontexten gericht op handel. Er is ook aandacht voor de specificiteit van de verschillende studierichtingen: via een aangepaste werkbundel leren de leerlingen de woordenschat van het beroepsdomein van hun specialiteit. De transfer van deze woordenschatkennis naar communicatiecontexten blijft nog beperkt voor sommige studierichtingen.

Leerlingen krijgen voldoende de kans om de luister- en leesvaardigheid te oefenen in de lessen. Leerlingen van de studierichting Sociale en technische wetenschappen verwerken ook zelfstandig een aantal leesteksten. Het verwerkingsniveau van de teksten en van de vraagstelling sluit aan bij de eisen van de leerplannen. Tekstsoorten worden voldoende gevarieerd. Voor leesvaardigheid worden er evenwel weinig argumentatieve teksten aangeboden. De leerplandoelen voor de gespreks- en spreekvaardigheid worden grondig behandeld. De communicatie tijdens de lessen verloopt volledig in de doeltaal, wat de taalverwerving ondersteunt. Voor de schrijfvaardigheid oefenen de leerlingen de eindtermen voldoende. Het rendement van het leerproces is echter niet optimaal omdat er te weinig aandacht is voor het schrijven van een tweede versie op basis van feedback. Leerlingen bereiken een behoorlijk beheersingsniveau voor de productieve vaardigheden. Er komen ook een aantal uitbreidingsdoelen aan bod. Leerlingen reflecteren over de eigenheid van de spreek- en schrijftaal. Men besteedt bij productieve vaardigheden occasioneel aandacht aan genreconventies en tekstopbouw. Het is positief dat ze soms ook dienen als criteria voor de evaluatie.

De (inter)culturele component van het leerplan krijgt veel aandacht o.a. via het gebruik van films, liedjes, internetsites en het lezen van teksten waarvan de inhoud relevant is voor de Franstalige cultuur en leefwereld. De uitstap naar Bergen of Luik vormt eveneens een grote meerwaarde voor de culturele vorming en de motivatie van de leerlingen. Bij deze activiteit worden ook een aantal vakoverstijgende eindtermen nagestreefd. De lokalen vertonen evenwel weinig verwijzingen naar de Franstalige cultuur en leefwereld.

De aandacht voor strategieën bij taalverwerving is beperkt. Leerlingen leren nog niet genoeg met naslagwerken (woordenboeken en grammatica's) te werken. Vakattitudes worden niet expliciet besproken met de leerlingen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie van de verschillende componenten van het leerplan voor het dagelijks werk en voor de examens laat toe om het studiepeil van de leerlingen in kaart te brengen. De kennis van grammatica en woordenschat wordt frequent en op het gepaste beheersingsniveau geëvalueerd. De evaluatie van de vaardigheden is voldoende representatief voor de leerplandoelen, al vertoont ze nog een aantal hiaten voor de receptieve vaardigheden waarvoor de tekstsoorten niet voldoende gevarieerd zijn.

Voor de examens is de evaluatie evenwichtig samengesteld. Tijdens het schooljaar worden de kenniscomponent, de gespreks-, de spreek- en schrijfvaardigheid representatief beoordeeld. De luister- en leesvaardigheid worden niet of nauwelijks beoordeeld. Dit geeft een ietwat vertekend beeld van de prestaties van de leerlingen.

Het is positief dat het vak Frans, naast alle andere vakken, bijdraagt tot het attituderapport. De commentaar bij zwakke scores blijft nog beperkt.

De transparantie van de evaluatie is voor verbetering vatbaar. Leerlingen weten wat van hen wordt verwacht voor de examens dankzij de leerstofoverzichten. De puntenverdeling op de examens laat echter niet toe om een duidelijk zicht te krijgen op de resultaten voor de verschillende leerplancomponenten. Ook voor het dagelijks werk is de scoring en de verrekening van de punten niet helemaal transparant. Er zijn evenwel goede initiatieven voor het beoordelen van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid op basis van scorewijzers met criteria. Dit ondersteunt de objectiviteit van de evaluatie.

Rapporteringspraktijk

*Leerondersteunend
Transparantie*

Leerlingen en ouders krijgen regelmatig informatie over de prestaties van de leerlingen via de rapporten (8 x per jaar). De rapportcijfers voor het dagelijks werk geven onvoldoende informatie over de leervorderingen van de leerlingen voor de verschillende leerplancomponenten aangezien de toetsing van het dagelijks werk niet alle vaardigheden betreft. Ook het cijfer op de rapporten over de examens heeft slechts een beperkte informatiewaarde m.b.t. het bereik van de leerplandoelen, aangezien er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de prestaties voor de verschillende leerplancomponenten en de rapportcommentaren dit ook niet weergeven. De rapportcommentaren zijn vooral vaststellend en aanmoedigend. Ze bevatten geen aanwijzingen over de effecten van de voorbije remediëring of de te ondernemen remediëring.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een aantal preventieve maatregelen ondersteunen het leerproces van de leerlingen. Er wordt gewerkt in een aangenaam leer- en leefklimaat. Er worden duidelijke afspraken gemaakt en studietips aangereikt. Leerlingennotities worden nagekeken en zijn doorgaans correct. De presentatie van examens is verzorgd en er is aandacht voor duidelijke vraagstelling. Er zijn aanzetten tot zelfevaluatie maar deze worden nog niet voldoende aangewend om te reflecteren met de leerlingen over hun studieresultaten. Er is voldoende interactie in de lessen, al verlopen de lessen soms nog erg leraargestuurd. Het brengen van de leerlingen naar meer leerautonomie is voor verbetering vatbaar. De vakgroep heeft hiervoor nog geen leerlijn uitgewerkt over de graden heen.

Er is aandacht voor de curatieve leerbegeleiding. Ex-OKAN-leerlingen krijgen een aangepast aanbod en genieten specifieke maatregelen bij de evaluatie. De vakgroep is de begeleiding van deze leerlingen aan het optimaliseren door een planmatige aanpak uit te werken. De differentiatie voor de andere leerlingen is voor verbetering vatbaar. Zo is het aanbod aan teksten voor de leerlingen van de studierichting Sociale en technische wetenschappen niet altijd aangepast aan hun niveau.

Leerlingen kunnen terecht bij de vakleraar voor bijwerklessen en inhaaltoetsen indien ze de leerstof niet hebben begrepen of afwezig waren. De remediëring heeft echter soms een te vrijblijvend karakter en voor sommige leerlingen speelt men niet kort genoeg op de bal. Doorgaans krijgen leerlingen feedback n.a.v. toetsen en taken. De effecten van de remediëringsinitiatieven worden globaal opgevolgd via de klassenraden.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De materiële uitrusting voldoet. Er is een aanzet tot integratie van ICT in het leerproces.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep maakt afspraken over een aantal organisatorische en inhoudelijke aspecten van de werking zoals de keuze van leerboeken en didactisch materiaal, de inventarisatie van de vakoverschrijdende eindtermen. Er is aandacht voor professionalisering. Er zijn echter nog groeikansen om de vakwerking aan te wenden als hefboom voor kwaliteitsverbetering onder meer i.v.m. de leerplangerichtheid van het aanbod en de evaluatie en de differentiatie. De leerlingenresultaten worden weinig aangewend om de effecten van het onderwijs te evalueren.

Aanvangsbegeleiding
Ondersteuning beginnende
leerkracht

De school voorziet in een peter/meter in de vakgroep om de nieuwe leraren te ondersteunen op vakinhoudelijk vlak. Deze opdracht wordt ernstig opgenomen door de vakgroep.

3.1.1.6 Grafische technieken in de eerste graad basisoptie Grafische communicatie en media en in tweede graad in de studierichting Grafische media (leerplannen 2006/043 en 2006/045)

Voldoet niet

De school kan niet aantonen dat de leerlingen van de eerste en de tweede graad alle doelstellingen in voldoende mate bereiken. De evaluatiepraktijk is niet representatief voor de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Samenhang

In de basisoptie Grafische communicatie en media zijn de lessen grafische technieken verdeeld over twee deelvakken: realisatietechnieken en technologische activiteiten. Omdat beide vakken onvoldoende geïntegreerd worden aangereikt, slaagt het lerarenteam er niet in alle aspecten van productrealisatie te behandelen (leerplan 2006/043: 3.1). In realisatietechnieken wordt het ruimtelijk waarnemings- en voorstellingsvermogen van de leerlingen niet met de nodige diepgang gevormd (leerplan 2006/043: 5.1). De opgaven stimuleren de creativiteit van de jongeren, maar het aantal uitvoeringen per schooljaar is te beperkt en vaak worden zij inhoudelijk niet aan leerplandoelstellingen gekoppeld. In technologische activiteiten maken de leerlingen vooral modeloefeningen uit een werkboek. Aangezien het boek inhoudelijk slechts gedeeltelijk bij het leerplan aansluit, worden sommige doelen sterk benadrukt terwijl andere nauwelijks aan bod komen (leerplan 2006/043: 5.3.1 en 5.3.2).

In de studierichting Grafische media belemmert het gebrek aan leerplanstudie, onderwijskundige ervaring en/of vakgebonden routine de leerplanrealisatie. Vooral de doelstellingen rond het ontwerpen en opmaken van drukwerk krijgen onvoldoende aandacht. Van een doordachte initiatie in de basisprincipes van layout zijn nauwelijks sporen zichtbaar en zowel de manuele als de digitale uitvoeringstechnieken worden te oppervlakkig toegelicht (leerplan 2006/045: 3.4.3 en 3.4.4). Er is weinig vakoverstijgende samenhang. De lestijden grafische technieken worden verkaveld in tal van deelvakken, wat het moeilijk maakt om tot een geïntegreerde aanpak te komen. Het grote aantal een- en tweeuursvakken heeft bovendien een contraproductief effect op het studierendement.

Onderwijsorganisatie

Organisatie curriculum

De jaarplannen bevatten onvoldoende gegevens om de leerplanrealisatie te ondersteunen. Bij gebrek aan verwijzingen naar de leerplandoelen, herkenbare verticale leerlijnen en/of minimale opdrachtmodaliteiten, worden hiaten en overlappingen in de leerstof niet tijdig herkend en weggewerkt.

De daling van het leerlingenaantal en het personeelsverloop resulteren in een gebrek aan continuïteit en structuur in beide studierichtingen. Recente herschikkingen van de lerarenopdrachten veranderen daar weinig aan. In de gegeven omstandigheden is het bijzonder moeilijk om een complementair team samen te stellen, rekening houdend met de individuele deskundigheid en vorming.

Uit de leerlingenagenda's van de eerste graad blijkt dat vorig schooljaar vaak lessen wegvielen (o.a. door afwezigheden van leraren en zwemlessen). Deze lesuitval weegt bijkomend op de leerplanrealisatie.

Uitrusting

ICT

Leermiddelen

De drukkerij en het atelier drukvoorbereiding zijn uitgerust met de minimaal vereiste materiële middelen. Er staan voldoende bijdetijdse grafische computerconfiguraties ter beschikking van de leerlingen. Dat de aansluiting met het internet het regelmatig laat afweten en de leerlingen geen vlotte toegang hebben tot een kopieerapparaat zijn werkpunten.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Transparantie*

Bij gebrek aan verantwoordingsstukken, inclusief beoordelingscriteria en -procedures, kan de school niet aantonen dat de evaluatiepraktijk in de basisoptie Grafische communicatie en media valide verloopt. Vooral van het deelvak realisatietechnieken worden onvoldoende documenten voorgelegd. De oefeningen, toetsen en examens van het deelvak technologische activiteiten verwijzen veelal naar dezelfde cluster doelen uit de technisch-technologische leerplancomponent (leerplan 2006/043: 5.2, doelstellingen 10 tot 15). Hoe vaak en op welke wijze het beheersingsniveau van de overige doelen wordt gemeten is onduidelijk.

In de studierichting Grafische media van de tweede graad is de evaluatie niet representatief voor de leerplanrealisatie. Het evaluatie-instrument ondersteunt de beoordelingspraktijk niet. De leraren slagen er bijgevolg nauwelijks in om het beheersingsniveau van de leerlingen in kaart te brengen en relevante remediërvorststellen te formuleren. De scoretoekenning gebeurt niet gefaseerd en uitgaande van de gevolgde uitvoeringsprocessen. De gebruikte criteria zijn te vaag en verwijzen niet naar leerplandoelstellingen en/of leerinhouden. De attitudinale appreciaties zijn weinig meer dan een cijfer voor inzet tijdens de les.

Uit de toetsen en de examenkopijen blijkt dat sommige leraren beperkt aandacht hebben voor de geïntegreerde behandeling van de technische en praktische leerstofgehelen. Hun bevragingen polsen zowel naar de parate kennis als naar het beheersingsniveau van de vaardigheden.

De evaluatiefiches die de leerlingen na afwerking van een opdracht invullen zijn voorbeelden van goede praktijk. Op die fiches bespreken zij het individueel gevolgde werkproces en het eigen presteren.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leerlingendocumenten van de eerste graad zijn onvoldoende gestoffeerd om de integrale en evenwichtige behandeling van de minimumleerstof aan te tonen. Vooral het schetsmatig ontwerp en de productrealisatie zijn te weinig zichtbaar. Dat in de mappen met zorg uitgewerkte lessen en opdrachten voor het vak realisatietechnieken zitten, is een sterk punt.

Zoals hoger al vermeld wordt de leerstof van het deelvak technologische activiteiten te eenzijdig ondersteund aan de hand van een werkboek dat slechts gedeeltelijk bij het leerplan aansluit.

De leerlingendocumenten van de tweede graad ogen slordig en missen structuur. De zwakke organisatie van de studiebegeleiding onderstreept dat de weg naar een geïntegreerde leerstofbehandeling nog lang is. De theoretische leerinhouden zijn onderbouwd met een onoverzichtelijk allegaartje invulcursussen, informatiebundels en/of losse fotokopies. De documenten werden in de loop der jaren door verschillende leraren ontwikkeld en missen samenhang. De gevolgde werkprocessen en de eindproducten van de praktijkvakken worden niet systematisch in de leerlingenmappen bijgehouden.

3.1.1.7 Specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichting Hout (leerplan 2006/054)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden en gerealiseerd. De school beschikt over de nodige minimale materiële vereisten. De meerderheid van de leerlingen haalt voldoende resultaten.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Samenhang

De praktijkoefeningen tonen aan dat de hoofddoelstellingen van het leerplan in voldoende mate worden gerealiseerd. De opdrachten zijn gericht op het aanleren van de basistechnieken. In de praktijkles komen de manuele en de machinale vaardigheden uitgebreid aan bod. De leerlingen werken enkel met massief hout, realisaties met plaatmateriaal worden niet uitgevoerd. Er is aandacht voor het ontwikkelen van manuele tekenvaardigheden en het toepassen van CAD.

De noodzakelijke samenhang tussen de leerplandoelstellingen voor theorie en praktijk komt te weinig geïntegreerd aan bod. De projecten vertrekken niet vanuit een behoefte of probleemstelling en zijn niet altijd uitgewerkt volgens het principe van het technisch-technologisch proces. Een duidelijk omschreven opdracht en de vooropgestelde kwaliteitseisen ontbreken bij de meeste projecten.

De leerplandoelstellingen 'een eenvoudige uitvoering onder begeleiding faseren' en 'onder begeleiding kwaliteitscontrole en zelfevaluatie toepassen' worden summier of niet aangeboden.

De basismechanismen worden te theoretisch benaderd en zijn niet gelinkt aan elementair machinegebruik.

Voor de meerderheid van de leerlingen voldoen de resultaten. De jaarresultaten hebben een beperkte informatiewaarde voor het studiepeil van de leerlingen aangezien ze niet gebaseerd zijn op een valide evaluatie.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

De school opteert voor examens en gespreide evaluatie. De evaluatie van de meer theoretische leerinhouden is over het algemeen sterk reproductief, vooral gericht op kennis en soms onvoldoende afgestemd op de te bereiken leerplandoelstellingen. Tal van examenvragen zijn niet geschikt om de leerlingen theoretisch of schriftelijk te evalueren, maar horen inhoudelijk thuis in de praktijkles.

De evaluatie van de praktijkoefeningen geeft een onvoldoende duidelijk beeld van de bereikte leerplandoelstellingen door elke leerling. Het is voor de leerling niet duidelijk welke criteria gehanteerd worden bij het beoordelen van de praktijkopdracht. De leraren betrekken de leerlingen onvoldoende bij de evaluatie. Dit ontnemt hen kansen op zelfreflectie over de eigen prestaties en hun attitudes.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

Voor de realisatie van de leerplandoelstellingen zijn de minimale materiële vereisten ter beschikking. De school beschikt over een degelijk machinepark. De mogelijkheden om ICT-vaardigheden aan te leren zijn aanwezig. Leerlingen verwerven de attitude met betrekking tot veilig werken onvoldoende.

Leerbegeleiding*Preventief**Curatief*

De leraren begeleiden de leerlingen op een vakkundige wijze tijdens de uitvoering van hun werkopdrachten waardoor de meeste lessen in een aangenaam en constructief leef- en leerklimaat verlopen. Door de kleine klasgroepen worden de leerlingen intensief en actief betrokken bij het onderwijsleerproces. Het leerproces bevat voldoende afwisseling in werkvormen en het gedifferentieerd werken. Ze krijgen tijdens de praktijkmomenten doorgaans sterke individuele begeleiding, zodat ze bijna continu en vrijwel onmiddellijk geremedieerd worden. Er wordt weinig feedback op taken en toetsen gegeven. De bereikte competenties per individuele leerling worden niet bijgehouden.

Voor de praktische component van de opleiding ontbreekt een totaaloverzicht van de werkopdrachten. De meeste projectdossiers missen de volledige werkmethode en de integratie met alle technische componenten om als ondersteuning of naslagwerk te worden gebruikt.

De leraren houden in de praktijk voortdurend rekening met de veeleer zwakke taalvaardigheid van de leerlingenpopulatie, maar doen dit eerder intuïtief. Hiervoor is geen specifieke strategie uitgewerkt. Taalfouten in taken en toetsen worden niet verbeterd.

Deskundigheidsbevordering*Overleg**Vorming*

De vakgroep maakt afspraken over een aantal organisatorische en inhoudelijke aspecten van het onderwijs en de evaluatie. De kwaliteitszorg is nog niet sterk genoeg om een optimale leerplanrealisatie te waarborgen. Men werkt ook nog niet op basis van zelfevaluatie en prioriteiten. Een aantal leraren volgt nascholingen, waarvan de inhoud doorgaans wordt gemultipliseerd in de vakgroep. De verworven inzichten dragen meestal bij tot het bijsturen van het didactisch handelen. Men heeft echter nog geen traditie om de eigen goede praktijkvoorbeelden met elkaar uit te wisselen om zo de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Zo worden er kansen gemist om de aanwezige deskundigheid efficiënter in te zetten.

3.1.1.8 Specifiek gedeelte in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken (leerplan 2009/002)**Voldoet**

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De didactische materiële uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie minimaal. De evaluatie is representatief voor de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod*Volledigheid**Evenwicht**Beheersingsniveau**Samenhang*

Binnen de ingerichte vakken worden de meeste leerplandoelen met voldoende diepgang aangeboden en gerealiseerd. Het bereikte niveau van de realisaties is goed. Enkel deze met betrekking tot 'het aftekenen van plaats van elektrische leidingen en toestellen' en 'het aansluiten van signalisatie en communicatie systemen zoals parlo- en videofoon' kregen niet de nodige aandacht omdat de school in het verleden niet over de nodige uitrusting beschikte. In het lopend schooljaar worden deze tekorten al opgenomen.

Het technisch proces is niet het uitgangspunt bij de uitvoering van de projecten/realisaties. Het koppelen van de theorie aan de praktijk over installatiemethoden gebeurt niet op het moment waarop de leerling het meest kans heeft op leren, nl. tijdens het uitvoeren van de projecten en realisaties.

De leerplandoelen zijn in elk leerjaar verdeeld over verschillende leraren. Er is wel samenwerking over de deelvakken heen, maar de integratie is nog onvoldoende gestructureerd. De onderwijspraktijk beïnvloedt hierdoor het evenwichtig aanbod en de onderlinge samenhang tussen de doelstellingen. Het is ook de reden waarom sommige leerplandoelen overlappend behandeld worden (bijv. het tekenen van basisschakelingen).

Van metingen worden voldoende verslagen gemaakt volgens een opbouwende leerlijn op basis van een aangereikt sjabloon.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school beschikt over voldoende vaklokalen en werkplaatsen. De leraren gebruiken de beschikbare leermiddelen efficiënt voor de realisatie van de leerplandoelen. Momenteel is er een herschikking en herinrichting van deze lokalen. De beschikbare leermiddelen zijn niet voldoende aanwezig wegens de oprichting en uitbouw van het bso-aanbod met Elektrische installaties. De school doet er alles aan om dit ongemak zo snel mogelijk weg te werken.

Niet in alle vaklokalen en werkplaatsen is een computer met beamer beschikbaar. In de werkplaats zijn onvoldoende computers aanwezig voor opzoekwerk en het programmeren van logo's, maar de leerlingen kunnen wel gebruik maken van de toestellen in het nabijgelegen computerlokaal.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Bij de evaluatie wordt rekening gehouden met een brede dekking van de leerplandoelstellingen. De vraagstelling is representatief voor het beoogde beheersingsniveau. Bij de evaluatie van theoretische vakken is het meestal duidelijk voor de leerling welke de maximumscore is die per vraag kan behaald worden.

De evaluatie van de praktijkvaardigheden gebeurt per oefening/realisatie. De meeste leraren hebben hiervoor werkbare evaluatiedocumenten uitgewerkt, die evenwel de integratie en het tussentijds evalueren eigen aan het technisch proces niet weerspiegelen. In de procesevaluatie krijgt ook de zelfevaluatie van de leerling soms een plaats.

Rapporteringspraktijk
*Leerondersteunend
Transparantie*

Het gewicht dat aan de vakken elektriciteit en lab, installatiemethoden en praktijk gegeven wordt, is in verhouding met het aantal lessen per week. Op het rapport staan geen ondersteunende/bijsturende commentaren. Ze geven geen indicatie van de leervorderingen. De beknopte informatie betreft vooral de studiehouding. De opmerkingen vanuit de klassenraad zijn zeer beknopt.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

In de lessen wordt gebruik gemaakt van zowel zelfgemaakte cursussen als leerboeken. Het lesmateriaal is niet aangepast aan de visie van het leerplan. In de klassen wordt meestal het leergesprek toegepast. Andere activerende leervormen komen zelden voor.

De meeste leraren proberen de leerlingen zo goed mogelijk individueel te begeleiden en optimale slaagkansen te geven. Zij doen inspanningen voor de remediëring van achterstanden. Zo worden in het tweede leerjaar, bij het begin van het schooljaar, voor nieuwe leerlingen of leerlingen die remediëring nodig hebben, alle basis lichtschakelingen hernomen. Nieuwkomers in de opleiding krijgen een bundel te verwerken met de theoretische basis van elektriciteit. Zij krijgen daarvan een test om hun beginsituatie te kennen. Nadien worden ze geremedieerd waar nog hiaten zitten. Zo worden ze in een snel tempo meegenomen in de opleiding.

Om de vele taalzwakke leerlingen de correcte instructietaal bij te brengen wordt gebruik gemaakt van lijsten met foto's van de materialen en gereedschappen. Deze documenten worden gehanteerd bij het opmaken van bestelling/prijsop offerte horend bij een oefening.

Deskundigheidsbevordering De professionalisering varieert leraargebonden. De ontwikkelingen in de
Overleg betrokken vakdiscipline zijn meestal de aanleiding om vakgerichte nascholing te
Vorming volgen. De opgedane kennis wordt gedeeld met de collega's tijdens de vakvergaderingen. Pedagogisch-didactische nascholingen, boven op het intern aanbod op de pedagogische studiedag, zijn eerder beperkt.

3.1.1.9 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2011/038 en 2012/080)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet nipt in beide graden. De studieresultaten zijn gebaseerd op een voldoende leerplangericht aanbod en op een voldoende valide evaluatiepraktijk. De infrastructuur en leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod De doelen van expressie en huishoudkunde worden bereikt via de werkvorm
Volledigheid 'integrale opdrachten'. Centraal bij het uitwerken van het curriculum staat het
Evenwicht doelenboek waarin de vier generieke competenties uit het leerplan
Beheersingsniveau geconcretiseerd zijn in een lijn van oplopende complexiteit en
Samenhang verantwoordelijkheid over de graden heen. De vakgroep tracht de 'integrale opdrachten' geïntegreerd vorm te geven binnen de krijtlijnen van vooraf uitgetekende leerlijnen voor de vier leerjaren.

De leerplandoelen voor expressie komen aan bod maar worden onvoldoende evenwichtig benaderd. De leerlingen ontwikkelen vaardigheden en technieken om zich op een creatieve manier te uiten door middel van beeld, klank en (lichaams-)taal. Ze leren hierbij experimenteren met een verscheidenheid aan materialen, technieken en middelen. De leerlingen krijgen voldoende kansen om de expressievorm 'beeld' ten volle te ontplooien. Deze context wordt aangegrepen om het authentieke in kunst-, cultuur- en expressievormen te ontdekken. De expressievormen 'lichaamsbeweging', 'drama' en 'klank en muziek' komen daarentegen weinig aan bod of worden minimaal vanuit een expressieve grondhouding ontgonnen. Door een gebrek aan afspraken binnen de vakgroep besteedt men verhoudingsgewijs veel lestijd aan het inoefenen van de doelstellingen rond het 'presenteren'.

De leerplandoelen voor huishoudkunde kennen een expliciete en systematische uitwerking. Binnen de 'integrale opdrachten' tracht men de doelen systematisch te verbinden met de competenties. De leerlingen krijgen kansen om specifieke voedingsbehoeften en -problemen uit te diepen door middel van casussen en levensechte situaties. Ook krijgen ze kansen om een maaltijd te leren plannen, voorbereiden en bereiden voor een doelgroep. Ze leren hierbij passende producten, gerechten, bereidingswijzen en bewaarmethode te kiezen en hun keuze te verantwoorden vanuit wetenschappelijk en economisch oogpunt. De lessen bestrijken op een behoorlijk evenwichtige wijze de leerplandoelen en bieden doorgaans voldoende diepgang, al ontbreekt het soms aan tijd of aan gevarieerde contexten om sommige doelen ten volle te exploreren. Zo doen zich veeleer weinig gelegenheden voor om bijvoorbeeld doelgericht smaakcultuur te ontwikkelen of om de doelen in samenhang voor diverse doelgroepen te exploreren. Culturele en ethische aspecten komen nauwelijks aan bod.

Sommige onderdelen missen nog een doorgedreven wetenschappelijke benadering.

Voor opvoedkunde worden de leerplandoelen systematisch behandeld, maar mist het aanbod evenwicht. Enkele doelen worden niet met voldoende diepgang geëxploreerd. De invalshoeken zijn hoofdzakelijk theoretisch. De leerinhouden zijn veeleer beperkt gericht op herkenbare probleemstellingen en functionele toepassingen. De leerlingen krijgen bovendien relatief weinig kansen om de leerinhouden uit te diepen doordat het soms ontbreekt aan motiverende en betekenisvolle praktijkopdrachten. Hierdoor missen ze kansen om de vaardigheden ten gronde te verwerven, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van het waarnemen, observeren, interpreteren en rapporteren van menselijk gedrag en interacties. Uitdagende en complexe (onderzoeks-)opdrachten komen slechts sporadisch voor.

De vakgroep legt doelbewust verbanden met de 'integrale opdrachten', waardoor wederzijdse ondersteuning geboden wordt.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De infrastructurele en materiële uitrusting volstaan om de leerplandoelstellingen te realiseren. Een voldoende uitgeruste didactische keuken ondersteunt de realisatie van de leerplandoelen van huishoudkunde. Voor het vak sociale wetenschappen en voor de werkvorm 'integrale opdrachten' krijgt de vakgroep een ruim vaklokaal toegewezen. Toch heeft het lokaal geen vakgerichte uitstraling.

De schoolleiding investeert in apparatuur voor grootbeeldprojectie. Sommige leraren wenden deze middelen aan om de lessen visueel te ondersteunen. Tijdens de lessen sociale wetenschappen in de tweede graad wordt dit materiaal weinig ingezet.

Om ICT te integreren beschikken de leraren in het vaklokaal over computers met internetaansluiting. Voor klassikale ICT-aangelegenheden kan men gebruik maken van een computerlokaal. De leraren maken efficiënt gebruik van de computers in de school om het rendement van het onderwijs- en leerproces te verhogen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk is globaal genomen voldoende afgestemd op de leerplandoelen.

Voor expressie en huishoudkunde focust de evaluatiepraktijk voornamelijk op de vier generieke competenties. De vakgroep ontwikkelde daartoe een instrument dat gebaseerd is op in deelcompetenties uitgetekende leerlijnen over de graden heen. De score voor huishoudkunde vertrekt vanuit een beoordeling van de leerplandoelen aan de hand van vooraf bepaalde criteria. De leerplandoelen voor expressie kennen nog geen expliciete evaluatie. Het resultaat geeft dan ook weinig indicatie over het bereik van deze doelstellingen.

De leerlingenevaluatie voor sociale wetenschappen bestaat overwegend uit toetsen en examens, aangevuld met enkele opdrachten zelfstandig werk en een attitudebeoordeling. De toetsen en examens peilen zowel naar kennisgerichte reproductie van aangeleerde inhouden (begrippen, feiten, verklaringen, enz.) als naar inzichten en (eenvoudige) toepassingen uitgaande van functionele en probleemstellende contexten. De beperkte opdrachten zelfstandig werk of groepswork peilen gericht naar de beheersing van vaardigheden, maar krijgen

in verhouding tot het geheel van de evaluatie nog weinig gewicht. Complexe, uitdagende opdrachten komen nauwelijks voor in de evaluatie. De evaluatie wordt dan ook nog weinig expliciet aan criteria betreffende probleemoplossende leerstrategieën verbonden.

Hoewel de examenvragen doorgaans behoorlijk op het leerplan zijn afgestemd, getuigt het frequent hergebruiken ervan niet van een dynamisch leerproces. Het brengt tevens de validiteit van de evaluatie in het gedrang.

Zelfreflectie en peerevaluatie maken integraal deel uit van de evaluatiepraktijk. De zelfevaluatiemethodiek wordt stapsgewijs aan de leerlingen aangeleerd en biedt een meerwaarde voor hun leerproces.

De geïntegreerde proef is behoorlijk uitgewerkt. De verwachtingen, contouren, richtlijnen en evaluatiecriteria worden duidelijk gecommuniceerd via een informatiebundel. De opdrachten sluiten nauw aan bij het studieprofiel en focussen op een potentiële verdere studiekeuze van de leerling. Om de vorderingen van de leerlingen goed te kunnen opvolgen, dienen ze een logboek bij te houden en een map aan te leggen met persoonlijk verwerkingsmateriaal van de opdrachten. De vakgroep hecht veel belang aan tussentijdse reflectie en feedback. Zowel het proces als het eindproduct wordt mee opgevolgd en geëvalueerd door een externe jury.

De GIP wordt als evaluatievorm nog vrij strikt begeleid door de leraren.

De leraren gebruiken nog weinig de evaluatiegegevens voor het bijsturen van hun pedagogisch-didactisch handelen.

Rapporteringspraktijk

*Leerondersteunend
Transparantie*

De vakgroep spitst de rapportering toe op de vier generieke competenties die transparant in kaart worden gebracht. De communicatie over de realisatie van de leerplandoelen voor expressie en huishoudkunde is echter zeer beperkt. De toegevoegde commentaren op de rapporten bevatten weinig diagnostische of remediërende informatie.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De vakgroep levert inspanningen om de 'integrale opdrachten' goed voor te bereiden. De opdrachtenbrieven bevatten een behoorlijke omschrijving van de verwachtingen ten aanzien van de leerlingen, rekening houdend met de binnen de uitgetekende leerlijnen gestelde eisen. Ze bieden de leerlingen een houvast bij het (leren) zelfstandig uitvoeren van de opdrachten. De leerlingen krijgen de gelegenheid om via (ICT-)opdrachten in groep of zelfstandig leerstofonderdelen te verwerken.

De relatie leraar-leerlingen is bemoedigend en stimulerend. Er worden inspanningen gedaan om alle leerlingen bij het lesgebeuren te betrekken.

Zelfreflectiemomenten maken een vast onderdeel uit bij de 'integrale opdrachten'. Het systeem voorziet verder in voortdurende en gerichte feedback vanuit verschillende invalshoeken, zodat vlot kan ingespeeld worden op individuele noden.

De lessen voor opvoedkunde verlopen eveneens op een gestructureerde wijze. Het leerproces kent in belangrijke mate een leraargestuurde aanpak. De leraren kaderen de leerinhouden tijdens de lessen binnen de context van het dagelijkse leven van de leerlingen en de sociale werkelijkheid om de leerinhouden bevattelijk te maken. Doch wordt er hoofdzakelijk leerboekgericht gewerkt. Naast het leerboek is er weinig studiemateriaal om de leerlingen in hun leerproces te ondersteunen. Activerende werkvormen komen weinig voor. Toepassingen en een aanpak van de lessen via begeleide opdrachten blijven beperkt. Hierdoor missen de leerlingen kansen om de leerinhouden te verwerken, uit te diepen, in te oefenen en ze bijgevolg op een hoger beheersingsniveau te realiseren.

Het team onderneemt inspanningen om relevante studiebezoeken in te plannen, waardoor de actualiteitswaarde van het curriculum verhoogt.

In het tweede leerjaar van de derde graad organiseert de vakgroep inleefdagen in een sector, bedrijf of instelling die werkt met een zelf gekozen doelgroep om de leerlingen te laten ervaren hoe deze groep zich gedraagt en functioneert. De keuze van deze plaatsen is representatief voor het profiel van de studierichting en biedt een meerwaarde ten aanzien van de realisatie van de leerplandoelen en van de verdere studie- en beroepskeuze van de leerling.

De meeste leraren geven blijk van een sterke leerlingenbetrokkenheid en tonen individueel engagement ten aanzien van hun onderwijstaak.

3.1.1.10 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Houtbewerking (leerplan 2012/061)

Voldoet niet

De visie van het leerplan wordt onvoldoende bewaakt, waardoor essentiële leerplandoelstellingen niet worden gerealiseerd. De evaluatiepraktijk is niet afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Samenhang*

Het lerarenteam gebruikt het leerplan onvoldoende als referentiekader bij het uitwerken van leertrajecten, waardoor niet alle doelstellingen worden aangeboden. De school kan bijgevolg niet aantonen dat de meeste basiscompetenties van de beroepsprofielen 'binnenschrijnwerker', 'buitenschrijnwerker', 'meubelmaker' en 'daktimmerman' per individuele leerling zijn bereikt. Dat blijkt uit een gebrek aan goed gestructureerde opdrachten ondersteund door voldoende leerlingendocumenten.

Het knelpunt situeert zich vooral in het onevenwichtig aanbieden van de leerplandoelstellingen. Sommige zijn te diepgaand uitgewerkt, terwijl andere niet behandeld worden. Zo maken de leerlingen geen kennis met het technologisch proces van een rechte steektrap en een houten buitenraam of -deur. De leerinhouden betreffende dakconstructies worden beperkt aangeboden. De school biedt de doelstellingen met betrekking tot kunststijlen en mechanische en sanitaire begrippen niet aan. Binnen de module 'elektrische begrippen en toestellen' ligt de nadruk op een theoretische benadering van de leerinhouden.

De opdrachten kaderen niet binnen het technologisch proces dat wordt gekenmerkt door een duidelijke opdrachtomschrijving, het opdoen van relevante kennis, de voorbereiding en de realisatie. De leerlingen leggen geen dossier aan met toelichtingen rond de technische aspecten van de opdrachten hoewel dit een leerplandoelstelling is. De stage wordt niet aangewend om de tekorten voor het bereiken van de leerplandoelstellingen per leerling aan te vullen. De

stageactiviteitenlijst is te algemeen opgesteld en niet afgestemd op het profiel van de individuele leerling. De geïntegreerde proef (GIP) is geënt op het profiel van de opleiding. De GIP-dossiers zijn verzorgd uitgewerkt. De vaardigheden voor het instellen en bedienen van de traditionele machines en de CNC-machine krijgen voldoende aandacht.

Voor de meerderheid van de leerlingen voldoen de resultaten. De jaarresultaten hebben een beperkte informatiewaarde voor het studiepeil van de leerlingen aangezien ze niet gebaseerd zijn op een valide evaluatie.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Transparantie*

De evaluatie is onvoldoende gericht op de leerplandoelstellingen. Daardoor kan de school nauwelijks aantonen of de doelstellingen werden aangeboden en in welke mate ze door de leerlingen werden bereikt. De school opteert voor examens en gespreide evaluatie. De hiaten in het aanbod worden weerspiegeld in de evaluatiepraktijk.

De evaluatie van de meer theoretische leerinhouden is over het algemeen sterk reproductief, vooral gericht op kennis en soms onvoldoende afgestemd op de te bereiken leerplandoelstellingen. Tal van examenvragen zijn niet geschikt om de leerlingen theoretisch of schriftelijk te evalueren, maar horen inhoudelijk thuis in de praktijkles. De evaluatie van de praktijkoefeningen geeft een onvoldoende duidelijk beeld van de bereikte leerplandoelstellingen door elke leerling. Tijdens de stage ligt de nadruk te sterk op het evalueren van attitudes. De eigenlijke activiteiten en in het bijzonder de beroepsvaardigheden worden beperkt geëvalueerd. Bijgevolg gaat de evaluatie in onvoldoende mate na in hoeverre de leerplandoelstellingen worden bereikt. De school voorziet in zowel proces- als productevaluatie bij de geïntegreerde proef, maar evaluatiecriteria ontbreken.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Voor de realisatie van de leerplandoelstellingen zijn de minimale materiële vereisten ter beschikking. De school beschikt over een degelijk machinepark. De voorzieningen voor zowel lage energie- als passiefprojecten zijn veeleer beperkt. Het vaklokaal is niet ingericht om de leerplandoelen van mechanica en elektriciteit aanschouwelijk te brengen. De mogelijkheden om ICT-vaardigheden aan te leren zijn aanwezig. Leerlingen verwerven de attitude met betrekking tot veilig werken onvoldoende.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leraren begeleiden de leerlingen op een vakkundige wijze tijdens de uitvoering van hun werkopdrachten waardoor de meeste lessen in een aangenaam en constructief leef- en leerklimaat verlopen. Door de kleine klasgroepen worden de leerlingen intensief en actief betrokken bij het onderwijsleerproces. Het leerproces bevat voldoende afwisseling in werkvormen en het gedifferentieerd werken. Ze krijgen tijdens de praktijkmomenten doorgaans sterke individuele begeleiding, zodat ze bijna continu en vrijwel onmiddellijk geremedieerd worden. Er wordt weinig feedback op taken en toetsen gegeven.

De bereikte competenties per individuele leerling worden niet bijgehouden.

Voor de praktische component van de opleiding ontbreekt een totaaloverzicht van de werkopdrachten. De uitwerking van de meeste projectdossiers missen de volledige werkmethode en de integratie met alle technische componenten om als ondersteuning of naslagwerk te worden gebruikt.

De leraren houden in de praktijk voortdurend rekening met de veeleer zwakke taalvaardigheid van de leerlingenpopulatie, maar doen dit eerder intuïtief. Hiervoor is geen specifieke strategie uitgewerkt. Taalfouten in taken en toetsen worden niet verbeterd.

Deskundigheidsbevordering	De vakgroep maakt afspraken over een aantal organisatorische en inhoudelijke aspecten van het onderwijs en de evaluatie. De kwaliteitszorg is nog niet sterk genoeg om een optimale leerplanrealisatie te waarborgen. Men werkt ook nog niet op basis van zelfevaluatie en prioriteiten. Een aantal leraren volgt nascholingen, waarvan de inhoud doorgegaans worden gemultipliseerd in de vakgroep. De verworven inzichten dragen meestal bij tot het bijsturen van het didactisch handelen. Men heeft echter nog geen traditie om de eigen goede praktijkvoorbeelden met elkaar uit te wisselen om zo de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Zo worden er kansen gemist om de aanwezige deskundigheid efficiënter in te zetten.
<i>Overleg</i>	
<i>Vorming</i>	

3.1.1.11 Specifiek gedeelte in bso derde graad Lassen-constructie (leerplan 2010/031)

Voldoet

Het leerboekgerichte aanbod en het opsplitsen van het geïntegreerd leerplan in praktijk, technologie en stage maakt dat de leerplanrealisatie nipt voldoende is. De school voorziet in de nodige minimale materiële vereisten. De evaluatiepraktijk zit in een ontwikkelingsfase. De leerbegeleiding is goed.

Onderwijsaanbod	Deze vaststellingen hebben betrekking op het vak met administratieve benaming TV, PV en stage lassen-constructie/ mechanica/ elektromechanica/ elektriciteit en als pedagogische naam 'realisatie lassen-constructie'. De school hanteert de benamingen 'praktijk', 'technologie' en 'stage'. De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte worden nipt gerealiseerd en bereikt door de leerlingen. Zij worden niet geïntegreerd aangeboden zoals het leerplan dat vraagt. De samenhang tussen theorie en praktische uitvoering is niet transparant. Door het opsplitsen in lessen praktijk en zuivere theoretische lessen technologie, mede door het gebruik van diverse leerboeken, wordt die toestand versterkt. Er wordt niet vanuit de uitvoering vertrokken om daar de technologische kennis en het tekenen aan te koppelen wat leerlingen minder aanzet tot 'leren'. Het gebruik van een leerboek lastechnologie resulteert in een niet-leerplangerichte opleiding. Een paar doelstellingen zijn over het hoofd gezien en andere zijn te uitgebreid aangeboden of beantwoorden niet aan de vraag van de doelstelling. Zo wordt bijvoorbeeld de doelstelling 'van een te realiseren constructie voorstellingen, schetsen en met een CAD-pakket constructietekeningen maken en toelichten' vertaald naar tekenen van buisconstructies en dergelijke. Het verband van die tekenoefeningen met 'lassen-constructie' is niet relevant. De leerlingen oefenen het schemalezen van lastekeningen bij elke opdracht.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De basisbewerkingen worden systematisch ingeoeft aan de hand van een mondelinge opdracht ondersteund door het gebruik van een leerboek of een opdracht uit dat leerboek. Er wordt voldoende aandacht besteed aan een systematische lastraining in de diverse lasprocedures. Het constructiewerk komt aan bod via extra oefeningen in opdracht van de school of van bedrijven. Deze opdrachten zijn nog onvoldoende uitgewerkt tot een volledig dossier (portfolio) per project.

De leraren staan voor de uitdaging de te realiseren doelstellingen te vervatten in goedgekozen projecten en thematische lessen zonder te vervallen in de vakkencultuur, conform de visie van het leerplan.

De stages (twee blokken van twee weken) bieden een meerwaarde aan de opleiding. De stage-activiteiten bestaan uit (constructie)opdrachten die in voldoende mate aansluiten bij de leerplandoelstellingen. Het algemeen stagedossier voldoet.

In het tweede leerjaar wordt een geïntegreerde proef uitgewerkt afgestemd op het beheersingsniveau van de studierichting.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De school kiest voor een gemengd systeem van permanent evalueren en examens voor een beperkt aantal vakken waaronder 'technologie'. Hierbij wordt rekening gehouden met een brede dekking van de theoretische leerplandoelstellingen. De vraagstelling is representatief voor het beoogde beheersingsniveau. Het is voor de leerling meestal duidelijk welke de maximumscore is die per vraag kan behaald worden. De evaluatie van de praktijkvaardigheden gebeurt per oefening/realisatie en wordt genoteerd in een leerboek. In de procesevaluatie krijgt ook de zelfevaluatie van de leerling soms een plaats. De leraren hebben nog geen werkbaar evaluatiedocument ontwikkeld dat beantwoordt aan het geïntegreerd leren en dat weergeeft of elke leerling alle leerplandoelstellingen bereikt heeft. Ook het tussentijds evalueren, eigen aan het technisch proces, wordt niet geregistreerd. De leraren hebben nog niet nagedacht over een systeem om de evaluatiedocumenten van leerlingen - zoals tekeningen en beoordelingen van praktische oefeningen - langer te bewaren dan het lopend schooljaar, wat het aantonen van de leerplanrealisatie bemoeilijkt.

De evaluatieprocedure voor de geïntegreerde proef is duidelijk voor de leerlingen. Zij krijgen een beoordeling op de samenstelling van het dossier, de praktische uitvoering en de mondelinge verdediging. De evaluatie gaat uit van kennis en inzicht, vaardigheden en attitudes.

Het puntengewicht dat aan de vakken technologie, stage en praktijk gegeven wordt, is in verhouding met het aantal lesuren dat de vakken per week aan bod komen. De punten van de stage worden vermeld op het rapport en tellen in het tweede leerjaar mee bij de beoordeling van het vak praktijk.

Op het rapport staan geen leerondersteunende commentaren die een indicatie geven van de leervorderingen. De beknopte informatie betreft vooral de studiehouding. Remediërende aanbevelingen ontbreken veelal. De opmerkingen vanuit de klassenraad zijn zeer beknopt.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	Inzet uitrusting De school beschikt over een ruime werkplaats en een nabij gelegen vaklokaal met computers. De minimale didactische uitrusting voldoet en wordt efficiënt ingezet bij de leerplanrealisatie. De school beschikt over een plasma-snijbrander waardoor leerlingen een extra vaardigheid kunnen inoefenen. ICT wordt vooral gebruikt voor het tekenen en het programmeren van de plasma-snijbrander.
Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	De begeleiding verloopt efficiënt. De inzet, het enthousiasme, de vakdeskundigheid en de samenwerking van de leraren zijn goed. De leerlingen werken grotendeels zelfstandig, gedisciplineerd en gemotiveerd aan de opdrachten. Individuele remediëring is voorzien.
	Deelname aan een externe georganiseerde wedstrijd toont aan dat de leerlingen voldoende handvaardig zijn. Ze zijn echter zwakker in het toelichten van kennis.
Deskundigheidsbevordering <i>Vorming Overleg</i>	De vakgroep 'lassen' vergaderen op regelmatige basis zowel formeel, met verslaggeving, als informeel. Zij overleggen o.a. over leerlijnen in verband met de stijgende moeilijkheidsgraad van de soorten lasprocedures in de oefeningen. De structureel ingebouwde overlegmomenten worden voornamelijk besteed aan organisatorische items. Gevolgde nascholingen worden besproken en de kennis wordt ingezet in het onderwijskundig proces.

3.1.1.12 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid Doelgerichtheid	De visie en planning voldoen nipt. Er zijn nog hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET en alle leerlingengroepen. De school heeft een impliciete visie op VOET die vooral gebaseerd is op haar opvoedingsproject. De bijdrage van een aantal projecten en vakken aan de VOET is in kaart gebracht. De school beschikt echter nog niet over een strategie om een kwaliteitstoets te maken aangaande hun afstemming op de eindtermen.
Beleid Ondersteuning	De school zorgt voor een breed draagvlak voor de VOET-werking door haar leraren vrij adequaat te ondersteunen. De adjunct-directeur en de ICT-coördinator organiseren de VOET-werking en creëren een draagvlak voor de informatieverzameling over activiteiten bij het volledige team. De vakwerkgroepen of hun verantwoordelijken zijn niet betrokken bij de VOET-werking.
Beleid Doeltreffendheid	Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt niet systematisch en leidt slechts uitzonderlijk tot bijstellingen. Via de inventarisatie van de VOET in de vakken heeft de school een beeld van het aanbod en de hiaten op vakniveau. De inventarisatie geeft echter geen informatie over de kwaliteit van het aanbod. Deze wordt niet systematisch opgevolgd en waar nodig bijgestuurd. De verantwoordelijkheid ligt hoofdzakelijk bij de vakgroepen of de individuele leraren. De kwaliteit van het nastreven van de VOET op vakniveau varieert dan ook sterk naargelang de vakken of leraren. Een aantal projecten of activiteiten worden geëvalueerd, maar niet in relatie tot hun bijdrage aan de VOET.

Beleid	Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en
Ontwikkeling	effectiviteit ervan zijn beperkt. Het schoolteam werd grondig geïnformeerd over de nieuwe VOET. Voor een aantal specifieke domeinen wordt nascholing gevolgd door een beperkt aantal personeelsleden, maar deze professionalisering kadert nog niet in een coherente planning.
Uitvoering	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de
Socioculturele samenleving	meeste leerlingen nagestreefd. Deze context is een belangrijk aandachtspunt binnen het pedagogisch project. Multiculturaliteit maakt deel uit van de eigenheid van de school. De eindtermen in verband met de dynamiek in de leef- en omgangsgewoonten, het omgaan met verschillen en de rol van conflicten komen in verscheidene vakken en projecten aan bod. Het omgaan met kunst en cultuur zit inhoudelijk geïntegreerd in het curriculum van de school.
Sociorelationele ontwikkeling	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Deze context is als geheel een belangrijke pijler van het pedagogisch project. Uit het voorgelegde materiaal kan worden afgeleid dat de activiteiten een bijdrage leveren tot de inspanningsverplichting voor de aangeduide VOET. De school streeft deze eindtermen expliciet na vanuit een meerderheid van vakken en via een aantal extramurale activiteiten. De sociale stage leert de leerlingen omgaan met de realiteit van de samenleving. Tal van vakken leveren een belangrijke bijdrage aan de eindtermen over emoties, het omgaan met eigen ontwikkeling en met relaties.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school controleert systematisch de toestand op vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Dat blijkt uit de dagelijkse controle uitgevoerd door de technisch adviseur coördinator, de regelmatige rondgang door de preventieadviseur, de thematische rondgangen door de arbeidsgeneesheer en de audit door de overkoepelende preventiedienst van de Don Bosco-scholen. De inspectie door FOD-Waso in juni 2012 was de aanleiding voor verschillende verbeteringsacties. De school heeft aan de tekorten gewerkt volgens het opgelegde stappenplan. De school maakt duidelijk gebruik van de analyses door deskundigen. Zij beschikt over een degelijk uitgewerkt masterplan om tegemoet te komen aan de tekorten die beschreven zijn in diverse verslagen en die nog niet zijn weggewerkt. De niet weggewerkte vaststellingen geformuleerd in de verschillende verslagen, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Uit de wijze van aanpak toont de school aan dat zij aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en dat zij snel maatregelen treft in afwachting van een definitieve oplossing. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, naast de proactieve acties door het nemen van bewarende maatregelen als voorlopige oplossing, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiesysteem met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft recentelijk haar visie op de leerlingenevaluatie ontwikkeld tijdens een pedagogische studiedag. Deze visie past binnen de onderwijskundige prioriteiten van de school en spoort met het Salesiaans opvoedingsconcept.

Ze verwijst naar de eindtermen en leerplandoelen als uitgangspunt van de evaluatie.

Met de evaluatiepraktijk wil de school alle betrokkenen inzicht verschaffen in de mogelijkheden, beperkingen en vorderingen van de leerlingen in het leerproces. Bovendien wil ze hiermee waar nodig remediëring of bijsturing doen opzetten en gegevens aanreiken om leerlingen optimaal te oriënteren. De evaluatiepraktijk dient ook informatie op te leveren over het pedagogisch-didactisch handelen van de leraar met het oog op een eventuele bijsturing ervan. De school ziet in het evaluatieproces verder een actieve rol weggelegd voor de leerlingen vanuit de overtuiging dat zelfreflectie in dialoog met de leraar een positieve impact heeft op hun motivatie, ontwikkeling en resultaten.

Met de visietekst wil de schoolleiding tevens een kader aanreiken om binnen iedere vakgroepwerking vorm te geven aan een eigen gedragen, concreet en consequent evaluatiebeleid. Centraal staan vijf doelmatige criteria die de bakens uitzetten voor een kwaliteitsvolle evaluatie. De essentie daarbij is de leer- en ontwikkelingskansen van elke leerling te waarborgen en een leerlinggeoriënteerde, transparante en toekomstgerichte rapportering en attestering te bewerkstelligen om het (verder) opbouwen van leerachterstand te beperken.

Ondersteuning De school stelt enkele ondersteunende documenten ter beschikking van de leraren. Het vademecum bevat een gedetailleerde weergave van de organisatorische en procedurele aspecten van de evaluatie. Ook het schoolreglement bevat een transparante toelichting bij de praktische kant van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. Er zijn ook inhoudelijke afspraken over het doel van evalueren en delibereren. Naast het evalueren als ondersteuning van het leerproces, legt de schoolleiding de nadruk op de kwaliteitseisen om tot een betrouwbare, objectieve en transparante scoretoekenning te komen. Er zijn tips voor het afstemmen van de evaluatie op de leerplannen, het organiseren van zelf- en peerevaluatie, de heldere formulering van vragen en de beoordeling van de stages en de geïntegreerde proef. Startende leraren zijn voor overleg en ondersteuning aangewezen op hun vakgroep. De ondersteuning beperkt zich tot het aanleveren van informatie en het uitwisselen van ervaringen. De vakgroepen kunnen voor bijkomende ondersteuning een beroep doen op de pedagogische begeleidingsdienst, waarmee de school vlotte contacten onderhoudt.

Doeltreffendheid In de school circuleren enkele uitgewerkte teksten voor een eigentijdse invulling van de leerlingenevaluatie waardoor de vakgroepen kunnen terugvallen op relevante informatie om hun evaluatiepraktijk bij te sturen en te verfijnen. In de praktijk leidt dit echter niet altijd tot de gewenste effecten en blijven er vak- en leraargebonden kwaliteitsverschillen. De reële uitdaging ligt dus in de doorwerking in de klaspraktijk en de opvolging ervan. Zo slaagt men er soms niet in de evaluatiepraktijk op een afdoende manier te laten aansluiten bij de leerplandoelen. De evaluatie is in enkele vakken nog vrij traditioneel en kennisgericht. De vraagstelling in de toetsen en examens mist soms haar doel omdat ze te veel reproductieve elementen bevat die op zich niet indicatief zijn voor de hogere verwerkings- en beheersingsniveaus. Het gebruiken van evaluatiecriteria en een (evenwichtige) puntenverdeling is eveneens geen algemeen gegeven waardoor de evaluatie inboet aan objectiviteit, validiteit en transparantie. Dit alles maakt dat de prestaties van de leerlingen weleens overgewaardeerd worden en de betrouwbaarheid van de scores die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd, varieert. Bovendien krijgt de productevaluatie soms sterk voorrang op de procesevaluatie, zodat de leerlingenevaluatie algemeen te beperkt in het leerproces geïntegreerd is.

Anderzijds zijn in een aantal vakken innovatieve evaluatievormen behoorlijk goed ingeburgerd, wordt zelf- en peerevaluatie regelmatig toegepast, worden doordachte evaluatiefiches gebruikt en is er een doeltreffende attitudebeoordeling.

De school opteert voor een prospectieve deliberatie. De studiebekrachtiging gebeurt op basis van alle gegevens uit het leerlingendossier. De kans op een mogelijk vervolgstudie gaat voor op het feit of de leerling de leerplandoelen heeft gerealiseerd en bijgevolg geschikt wordt geacht zijn traject verder te zetten. Door de soms overgewaardeerde scores en de soepele deliberatie dreigt de school leerlingen te attesteren die de doelen onvoldoende bereiken.

De school maakt gebruik van het systeem van vakantietaken en waarschuwingen om tekorten te remediëren en de slaagkansen in het volgende leerjaar te bevorderen. De opvolging van leerlingen die een vakantietaak of waarschuwing hebben gekregen, gebeurt nauwgezet en werpt zijn vruchten af. In het schoolreglement wordt het resultaat na het toekennen van een waarschuwing onterecht gekoppeld aan de deliberatiebeslissing van het volgende leerjaar.

De rapportering wordt ondersteund door middel van een digitaal rapport- en leerlingvolgsysteem. Op de rapporten wordt naast een numerieke weergave van de studieresultaten en een tekenscore voor de attitudes ook de mogelijkheid geboden verduidelijkende commentaren mee te geven. De commentaar beperkt zich vaak tot de studiehouding. Echte diagnostische elementen en concrete richtlijnen voor bijsturing van het leerproces ontbreken doorgaans.

Ontwikkeling De school heeft recentelijk initiatieven genomen om het evaluatiesysteem op inhoudelijk en organisatorisch vlak te actualiseren. De directie beseft evenwel dat de school nog voor een aantal uitdagingen staat. Via de pedagogische studiedagen en vakgroepwerking probeert men de evaluatiepraktijk te innoveren en in te spelen op specifieke probleemsituaties. Zo nam men recentelijk enkele initiatieven om de ontwikkelingsdynamiek binnen de vakevaluatie aan te moedigen. De leraren krijgen een evaluatieschema aangereikt om hun eigen manier van evalueren te beoordelen en bij te sturen, maar ook om de actuele situatie i.v.m. leerlingenevaluatie in de vakgroepen te checken en om groeipunten voor de toekomst te bepalen. Er wordt echter tot nog toe weinig gereflecteerd over de eigen aanpak.

De schoolleiding levert inspanningen om zicht te krijgen op de kwaliteit van haar beleid. De analyse van de gegevens over attestering, doorstroming, schoolverlaters en resultaten in het vervolgonderwijs worden veeleer impliciet benut als opstap voor verbetertrajecten. Een evaluatie van de gangbare evaluatie- en rapporteringspraktijk met het lerarenteam mondt uit in enkele actiepunten in het beleidsplan. Niettegenstaande de school zelf de nood aan professionalisering ervaart, werden er nog weinig initiatieven genomen om de vaardigheden van de teamleden op het vlak van de evaluatiepraktijk verder te ontwikkelen.

4.2 Aanvangsbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft geen visie of vormingstraject voor haar aanvangsbegeleiding uitgeschreven. Het beleidsteam wil beginnende leraren zo vlug mogelijk vertrouwd maken met het leerlingenpubliek van de school. Heel wat jongeren komen uit socio-economisch zwakke milieus en hebben nood aan extra studiemotivatie, leerbegeleiding en/of socio-emotionele ondersteuning. Om daartoe te komen besteedt de school consequent lestijden uit het GOK-urenpakket aan het coachen van starters, interimarissen en stagiairs.

Ondersteuning De beginnende leraren ontvangen het schoolvademecum dat vooral praktisch-organisatorische afspraken, aanbevelingen en instrumenten bevat.

Verder volgt de inloopondersteuning twee sporen. Enerzijds nemen de nieuwelingen deel aan vormingsdagen die door de inrichtende macht worden opgezet. De starters van alle Don Boscoscholen worden dan vertrouwd gemaakt met het pedagogisch project van de Salesianen. Anderzijds organiseert de school eigen opleidings- en reflectiemomenten. De nieuwe leraren maken dan kennis met alle geledingen van de school en reflecteren rond uiteenlopende, niet opgelegde, didactische thema's.

De adjunct-directeur, de graadcoördinatoren (graco's) en een toegewezen peter of meter worden beschouwd als de mentoren van de starters. Voor de vakinhoudelijke aanvangsbegeleiding rekent de school vooral op de leden van de vakgroepen.

Doeltreffendheid De school beschikt niet over een transparant begeleidingsmodel - inclusief richtlijnen, stappenplannen en opdrachtverdelingen - dat de aanvangsbegeleiding structureert. De kwaliteit van de ondersteuning verschilt dan ook sterk, afhankelijk van wie de begeleiding op zich neemt en in welke vakgroep of graad de starter terechtkomt. Zo hebben niet alle mentoren aandacht voor de progressie die hun pupil maakt of slagen sommigen er amper in relevante verbeter tips te formuleren.

De mentoren en/of leden van het directieteam wonen lessen van beginners bij. Meestal volgt daarop een feedbackgesprek en/of een verslag met werkpunten. De mentoren hebben een louter coachende functie. De directie evalueert de nieuwelingen van de algemeen vormende vakken en de technisch-adviseur-coördinator beoordeelt de beginners van de technische en praktijkvakken.

De meeste nieuwe leraren zijn tevreden over de inloopondersteuning die zij ontvangen. Zij vinden dat hun integratie in het schoolleven vlot verloopt. Sommigen appreciëren de stimulerende inbreng van de mentor, anderen ervaren de vakvergaderingen als bijzonder zinvolle leermomenten. De meeste commentaren bevestigen evenwel dat er begeleider- en/of vakgroepafhankelijk grote verschillen qua aanpak bestaan.

De doeltreffendheid en de effecten van de aanvangsbegeleiding worden niet systematisch in kaart gebracht. De starters worden bijvoorbeeld niet formeel uitgenodigd om de kwaliteit van alle initiatieven te beoordelen.

Ontwikkeling Het beleid onderkent de behoefte aan een meer gestructureerde en doelgerichte aanpak. Om de begeleiding beter te laten aansluiten bij de noden van nieuwe collega's startte het directieteam al met uitwerking van een stappenplan. Ook is beslist om het intern vormingstraject met een jaar te verlengen.

De professionaliteit met betrekking tot de aanvangsbegeleiding en het coachen van beginnende leraren wordt niet systematisch via gerichte scholing verhoogd en op peil gehouden. De voorbije tien jaren volgden enkel de adjunct-directeur en een graadcoördinator een opleiding, maar de extern verworven kennis en vaardigheden werden niet intern doorgegeven. Er zijn ook geen nascholingsinitiatieven gepland.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Het Don Bosco Technisch Instituut wordt geleid door een in verhouding tot de schoolgrootte ruim bemand directieteam dat drie jaar geleden nieuw werd samengesteld. Het team bestaat uit één directeur, één technisch-adviseur-coördinator en één adjunct-directeur, aangesteld op basis van uren voor bijzondere pedagogische taken. De drie directieleden geven samen vorm aan het schoolbeleid op grond van een duidelijke en doordachte taakverdeling en regelmatig overleg in de directieraad, waarvan ook de coördinator van het Centrum voor leren en werken deel uitmaakt. Ze worden bijgestaan door drie deeltijdse graadcoördinatoren die vooral instaan voor organisatorische aspecten van de werking en voor het uitwisselen van informatie.

Het leiderschap is voor de drie directieleden vooral gericht op het uitbouwen van het schoolbeleid, op de dagelijkse aansturing van de schoolorganisatie en op de communicatie met externen (gemeente, ouders, schoolpartners). De directeur coördineert tevens het pastoraal-Salesiaans beleid in de school en vertegenwoordigt de school in de scholengemeenschap. In lijn met het Salesiaanse gedachtengoed opteren de directieleden voor een coachend leiderschap, staan ze open voor de inbreng van de personeelsleden en willen ze op school een hechte leefgemeenschap creëren. Er gaat heel wat aandacht naar het opbouwen van een ondersteunende solidaire sfeer tussen de personeelsleden. Personeelsleden beschikken over een functiebeschrijving. Via functioneringsgesprekken, informele contacten en lesbezoeken bij de nieuwe leraren streeft de schoolleiding ernaar om de onderwijskundige processen en de implementatie van het Salesiaanse opvoedingsconcept op te volgen. Soms woont de directie hiervoor ook vakvergaderingen bij.

De beleidsvoering en de schoolwerking worden sterk aangestuurd en ondersteund door het schoolbestuur vzw Don Bosco Onderwijscentrum. Dit gebeurt vooral op het vlak van het personeelsbeleid, het bouwbeleid, het financieel beleid en het pastoraal beleid. Via een intensieve netwerking tussen directies, leden van het middenkader, leraren en andere personeelsleden van de Don Bosco scholen creëert het schoolbestuur frequent mogelijkheden tot professionalisering via intervisie en bewaakt ze de missie van de scholen. De scholengemeenschap staat de school bij met een 100-tal extra uren-leraar opdat het specifieke aanbod aan studierichtingen uit de nijverheidssector in Brussel binnen de koepel zou behouden blijven. Verder maakt de school ook gebruik van de begeleiding van het Brussels ondersteuningscentrum voor secundair onderwijs (BROSO) in het kader van haar talenbeleid.

Visieontwikkeling De school onderschrijft de missie en de visie van Don Bosco en geeft er een eigen accent aan vanuit de specifieke Brusselse multiculturele context en het unieke nijverheidsgerichte studieaanbod in de regio. Het pedagogisch project wordt gekenmerkt door de sterke samenhang tussen het verwerven van technische competenties en het ontwikkelen van waarden en attitudes met het oog op een volwaardige integratie in de maatschappij en constructieve deelname aan de samenleving. De school heeft hierbij een bijzondere aandacht voor de meest kansarme leerlingen.

Geconfronteerd met een de sterk veranderde instroom van leerlingen de laatste vijf jaren – 60 % van de leerlingen hebben een niet-westerse culturele achtergrond en 50 % zijn anderstalig - zette de school de voorbije jaren in op het herdefiniëren van haar missie samen met alle personeelsleden om een nieuw elan te geven aan de gezamenlijke doelgerichtheid.

Het opvoedingsproject wordt geconcretiseerd in het schoolreglement en het vademecum voor leraren. Het beleid krijgt verder gestalte in een aantal specifieke visieteksten en fiches met prioritaire doelstellingen ontsproten uit de jaarlijkse zelfevaluatie. Het geheel aan documenten mist samenhang en wijst op een gebrek aan een voldoende geïntegreerd beleid met als gevolg een vermindering van doelgerichtheid en slagkracht voor de implementatie van het pedagogisch project. Naar aanleiding van de doorlichting werden een aantal bestaande specifieke visieteksten over deelaspecten van de werking (bijv. leerlingenevaluatie, zorg, sanctiebeleid, ...) samen met actiepunten voor het huidige schooljaar gebundeld in een meer gestructureerd beleidsplan. Het is duidelijk dat de school op dit vlak in volle ontwikkeling is.

Besluitvorming De school beschikt over een schoolraad waar over de wettelijk bepaalde beleidsaspecten wordt gecommuniceerd en onderhandeld. Er is een leerlingenraad met een beperkte dynamiek. Ondanks haar inspanningen, slaagt de school er evenwel niet in om een ouderraad op te richten. Er is ook geen pedagogische raad. Om het beleid vorm te geven en inspraak en informatie-uitwisseling mogelijk te maken heeft de schoolleiding een groot aantal formele en informele overlegstructuren in het leven geroepen. Vraag hierbij is of het overaanbod aan structuren geen hypotheek legt op het rendement van het overleg. Bij de besluitvorming streeft de schoolleiding naar een evenwicht tussen een top-down en een bottom-up benadering en wordt er rekening gehouden met de inbreng van het personeel. De betrokkenheid van het team is groot en alle personeelsleden engageren zich voor ten minste één werkgroep die dient als denktank en vooral bijdraagt tot de realisatie van de schoolwerking. Het onderwijskundig overleg verloopt vooral via de vakgroepwerking.

Voor de interne communicatie zijn er duidelijke aanspreekpunten. Het digitaal schoolplatform, de valven en mededelingen via e-mail ondersteunen de interne communicatie. De school is er zich van bewust dat ze het (over)aanbod aan informatie moet bewaken.

Talenbeleid Niettegenstaande het hoge percentage leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands bestaat er nog geen veralgemeend en voldoende slagkrachtig talenbeleid. De werking rond GOK enerzijds en rond talenbeleid anderzijds zijn niet voldoende op elkaar afgestemd. Hierdoor ontstaat er een te grote versnippering van de acties en renderen de geïnvesteerde middelen en inspanningen niet voldoende. Er is duidelijk nood aan meer structuur en aan deskundigheidsontwikkeling ter zake. Een aantal initiatieven op schoolniveau zoals bijv. het screenen van de taalvaardigheid van de instromende leerlingen, de extra taallessen om woensdag, de bibliotheek, de begeleide studie, de ondersteuning bij de GIP, het broodje Nederlands en het theaterproject bevorderen de taalvaardigheid van de leerlingen. Maar de structurele maatregelen reiken niet ver genoeg om de diepliggende taalproblemen op te lossen. De school heeft de neiging om de leerlingen door te verwijzen naar externe instanties om extra lessen Nederlands te krijgen, maar gaat voorbij aan de essentie die ligt in het aanbieden van taalgericht vakonderwijs in alle vakken en het betrekken van alle leraren bij het talenbeleid. Het erkenningsonderzoek wijst uit dat de aandacht voor taal sterk afhankelijk is van de inzet van de individuele leraar en/of vakgroep.

Kwaliteitszorg Er is een aanzet tot het uitbouwen van kwaliteitszorg. Bij vergaderingen en werkgroepen worden acties besproken en bijgestuurd. Sinds een zestal jaren werkt de school aan haar kwaliteit volgens het European framework for quality management-model. Jaarlijks brengt ze haar sterktes en groeimogelijkheden in kaart en bepaalt ze participatief een aantal prioriteiten op basis van de ratio impact-haalbaarheid.

De aanzet tot kwaliteitszorg is positief en wijst op een streven naar verbetering en een behoorlijke inschatting van de knelpunten. Men kan nog niet spreken van een systematische en cyclische aanpak. De school verzamelt immers slechts een beperkt aantal gegevens waarop ze de analyse baseert zoals het profiel van de leerlingenpopulatie en tevredenheidsenquêtes bij de leerlingen en de ouders, maar redeneert nog te weinig vanuit haar kernopdracht om leerlingen tot een kwalificatie te brengen. Leerlingenresultaten, leerwinst, tewerkstellingsgegevens en studiesucces in het hoger onderwijs worden nog veeleer weinig als uitgangspunt genomen om de keuze van de prioriteiten te onderbouwen en de werking aan te sturen. Verder slaagt de school er vooral goed in om de gekozen prioriteiten op basis van de jaarlijkse zelfevaluatie te vertalen naar algemene doelstellingen en daaraan verbonden verbeteracties, maar kampt ze nog met de moeilijkheid om de doelen en de acties te koppelen aan verwachte effecten binnen een vastgelegd tijdspad en aan methodes van effectmeting. Hierdoor kan ze de resultaten moeilijk in kaart brengen, staat ze er niet voldoende bij stil en stuurt ze niet voldoende efficiënt en duurzaam bij.

Uit de doorlichting blijkt dat de kwaliteit van het onderwijs sterk leraar- en vakafhankelijk is. In de meeste vakken is het leer- en leefklimaat constructief en de aandacht voor het welbevinden van de leerlingen hoog. Op het onderwijskundig vlak staan echter de meeste doorgelichte vakken voor belangrijke uitdaging om de onderwijs- en evaluatiepraktijk beter af te stemmen op het leerplanconcept en om de leerbegeleiding meer gestructureerd aan te pakken en af te stemmen op de noden van de leerlingen. Ook het talenbeleid verdient een grondigere aanpak in een heel aantal vakgroepen. De vakgroepen reflecteren nog te weinig over de eigen aanpak. Hoewel er recent een aantal initiatieven zijn om de kwaliteitszorg in de vakgroepen aan te moedigen wordt de werking nog te weinig aangestuurd en opgevolgd om een garantie te kunnen bieden voor een voldoende leerplanrealisatie en leerbegeleiding.

Binnen de eigen gekozen beleidsprioriteiten werden een aantal successen geboekt. Zo slaagde de school erin om via een aanpassing van het aanbod meer leerlingen te werven en om vorderingen te maken in het beter uitbouwen van de interne en externe communicatie. De recente aanzet tot het verbeteren van de evaluatiepraktijk en van de zorg voor de leerlingen biedt de school de mogelijkheid om verder te groeien in de uitbouw van kwalitatief onderwijs. De blijvende uitdaging voor de school ligt hierbij in het streven naar een evenwicht tussen kwaliteitsvolle opleidingen die leiden tot een beroepskwalificatie of diploma en de aandacht voor de specifieke problemen van de leerlingen (kansarmoede, leerproblemen, anderstaligheid, gedragsproblemen).

Op dit ogenblik is de retentiviteit veeleer laag, vooral in de eerste graad. Vele leerlingen stromen vroegtijdig uit. Ook in de tweede en derde graad wordt de school geconfronteerd met een hoge uitstroom. Het aantal uitgereikte studiegetuigschriften in het bso is laag tot middelmatig vergeleken bij de referentiewaarde in Vlaanderen. In het tso vertoont het aantal uitgereikte diploma's een wisselend beeld van jaar tot jaar. Daartegenover staat dat er heel wat leerlingen opstromen van de B-stroom naar de A-stroom of van het bso naar het tso. Hier slaagt de school erin om leerlingen extra kansen te bieden door een geïndividualiseerde aanpak. Verder blijkt uit een enquête dat 75 % van de leerlingen zich goed voelt op school en zich positief uit over het verstrekte onderwijs.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid in het vak PAV in de tweede graad bso.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De toegankelijkheid van de school voor alle leerlingen.
- De betrokkenheid en collegialiteit van het schoolteam.
- De aanzet tot het bijsturen van de evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aandacht voor de visieontwikkeling.
- De aandacht voor kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Frans in de A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor expressie en sociale wetenschappen in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.
- De integratie van de technische en praktische vakken.
- De materiële uitrusting in een aantal vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De implementatie van de visie op de evaluatiepraktijk.
- De leerbegeleiding op vakniveau.
- Het talenbeleid.
- De rapporteringspraktijk.
- De aanvangsbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing, coördinatie en opvolging van de onderwijskundige processen.
- De ondersteuning en opvolging van de leerplanrealisatie.
- Het verder uitbouwen van de interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor techniek in de A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor het specifiek gedeelte in het bso van de derde graad Houtbewerking.
- De leerplanrealisatie voor grafische technieken in de basisoptie Grafische communicatie en media.
- De leerplanrealisatie voor grafische technieken in het tso van de tweede graad Grafische media.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor Autotechnieken, B, Basismechanica, Drukken en voorbereiden, Elektriciteit-elektronica, Elektrische installaties, Elektrische installatietechnieken, Elektrotechnieken, Hout, Lassen-constructie, Printmedia, Sociale en technische wetenschappen, Sociale en technische wetenschappen, VOET.
- voor de **erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	techniek	
Graad 1 Grafische communicatie en media	techniek	grafische technieken
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	techniek	
Graad 1 Sociale en technische vorming	techniek	
Graad 2 TSO Grafische media		specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Houtbewerking		specifiek gedeelte

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **08-11-2016** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Vinciane Vanderheyde de inspecteur-verslaggever	Gert VAN DER SCHUEREN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	